

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie bij het
Hof van Beroep te Gent

HET ARBEIDSGERECHT IN DE BRANDING

Rede uitgesproken door Mr R. VAN HOECKE

De benaming van deze rede is een vrij dichterlijke omschrijving van de zeer nuchtere vraag of de werkrechtsheraad moet afgeschaft of hervormd worden. Deze vraag is actueel. Een wetsvoorstel tot inrichting van arbeidsgerechten werd op 18 December 1953 neergelegd door de heer Humblet en een ander getiteld wetsvoorstel van het arbeidshof en de arbeidsheraad werd op 17 Juni 1954 neergelegd door de heer Major.

Deze wetsvoorstellen werden voorafgegaan door artikelen in menigvuldige tijdschriften waaruit blijkt dat in de meest diverse kringen de werkrechtsheraad in zijn huidige vorm geen genade krijgt ⁽¹⁾. De doorslaggevende oorzaak daarvan ligt in de evolutie der sociale wetgeving en het belang welke deze rechtbank in het maatschappelijk leven heeft ingenomen.

Het is trouwens opvallend dat belangrijke hervormingen der wetgeving op sociaal gebied meer dan eens een hervorming van de werkrechtsheraad hebben te weeggebracht.

Het jaar 1806 wordt in de handboeken vooropgesteld als zijnde het jaar van de instelling van de eerste werkrechtsheraad met zijn huidige karakter. ⁽²⁾

Doch kan enige vergelijking opgaan tussen de zaken door deze eerste werkrechtsheraad behandeld en degenen welke de werkrechtsheraad thans te beslechten heeft ?

Bij gebrek aan sociale wetgeving in de huidige zin van het woord was het de taak der eerste werkrechtsheraad kleine geschillen te beslechten hoofdzakelijk bij wijze van verzoening welke zich naar aanleiding van het arbeidscontract zouden voordoen. ⁽³⁾

De gewoonten waren toen van overwegend belang. Vandaar de doorslaggevende invloed welke aan de werkgevers en werknemers werd toevertrouwd in deze instelling.

Doch na de eerste veroveringen van de arbeidersstand op sociaal gebied, d.w.z. na de wet van 10 Maart 1900 op het arbeidscontract, deed zich de noodzakelijkheid voelen ook de werkrechtsheraad te hervormen.

Toen in 1922 ook het bediendencontract door een

bijzondere wet werd geregeld en de wet van 1921 op de arbeidsduur een der belangrijkste verwezenlijkingen op sociaal gebied bekrachtigde, werd de werkrechtsheraad opnieuw gewijzigd door de wet van 1926, welke thans nog in hoofdzaak de procedure, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van deze instelling aan geeft. Opvallend is dat zodra een wet de rechtsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers komt regelen beroep wordt gedaan op het juridische element : de rechtskundige bijzitter, doctor in de rechten, aan dewelke de wetgever in 1910 nog de redactie van de beslissing niet wil toevertrouwen uit vrees voor een al te sterke invloed van deze laatste, doch aan dewelke deze zeer belangrijke zorg wel wordt toevertrouwd door de wet van 1926. ⁽⁴⁾

De projecten tot afschaffing of hervorming van de werkrechtsheraad zijn aldus logisch : wanneer de wetgeving de gewoonten verdringt, verdringt de beroepsrechter de gelegenheidsrechter.

Een tweede reden waarom van hervorming of afschaffing wordt gesproken is de eigenaardige samenstelling van de werkrechtsheraad.

Reeds in 1932 merkte procureur-generaal Leclercq op in een advies betreffende een zeer curieus geval : « Quand on considère les conseils de prud'hommes » d'après les idées qui ont inspiré la constitution, ils » sont, en leur essence, une anomalie. Lorsqu'on apprécie » cie d'après le droit commun la procédure suivie » devant eux, elle apparaît comme très étrange. » ⁽⁵⁾

Het curieus geval dat aanleiding gaf tot voorafgaand advies was dat van een beslissing, waarin het beschikkend gedeelte regelrecht in strijd was met de motieven. De beslissing was niettemin zeer duidelijk : de voorzitter van de werkrechtsheraad van beroep was in minderheid gesteld door zijn bijzitters en had zulks opzettelijk of niet laten blijken door de motivering van zijn oordeel te handhaven.

Dergelijke gevallen zijn alleen mogelijk wegens de eigenaardige samenstelling van de werkrechtsheraad en van de werkrechtsheraad van beroep.

Wat de werkrechtsheraad van eerste aanleg betreft kunnen er voor elke zitting tot vier werkrechtsheraads

den opgeroepen, gekozen voor de helft uit de werkgevers en voor de wederhelft uit de werknemers. (6)

In de praktijk wordt dit aantal tot twee werkrechters herleid tenzij, zoals in de kamer der bedienden te Gent, de voorzitter tot een andere kamer behoort dan deze waarin hij zetelt.

In dit geval komt de voorzitter op als derde werkrechter, doch hij heeft geen beraadslagende stem. (7) Zijn taak beperkt er zich dan toe de debatten ter zitting te leiden.

De rechtskundige bijzitters nemen aan de beraadslagingen deel met een adviserende stem en, bij staking van stemmen, met een beslissende stem. (8)

In de eerste plaats werd kritiek uitgebracht tegen de wijze van benoeming der leden van de werkrechttersraad. Alarm werd geslagen toen men, in overeenstemming met de wet, is overgegaan tot herverkiezing der leden. (9)

Het is inderdaad een abnormaliteit dat waar volgens artikelen 99 en 100 van de Grondwet de rechters voor hun leven worden aangesteld door de Koning, de werkrechtters ingevolge artikel 10 der wet van 9 Juli 1926 worden verkozen voor een beperkte tijd.

Men heeft gevreesd voor de partijdigheid van de aldus benoemde rechters. Men heeft getwijfeld aan hun bevoegdheid.

Deze bedenkingen zijn niet nieuw. Reeds in 1919 schreef Mr Capart: « On aurait beau le cacher : les élections générales du mois d'avril 1912 et celles qui » qui ont eu lieu dans la suite, ont mis en présence des candidats qui, en dépit de certains tours de » littérature, représentaient nettement l'un ou l'autre » parti politique. Leurs noms étaient certes ceux d'industriels habiles, de commerçants honorablement » connus, d'ouvriers intelligents et probes, mais aussi » d'hommes dévoués à tel ou tel groupement. » (10)

Met veel omzichtigheid wordt hier de verkiezing van de werkrechtters gehekelde. In scherpere bewoordingen werd deze kritiek bij de laatste verkiezingen hernomen.

Zo de rechtskundige bijzitter en de griffier voor de werkrechttersraad zijn als de administratie tegenover de Ministers, de ene blijven, de anderen gaan, zijn zij echter evenmin voor het leven aangesteld en, wat de rechtskundige bijzitters betreft, genieten zij geen wedde doch een zitpenning en een zeer karige vergoeding. (11)

Bij de werkrechttersraad van beroep is de voorzitter, doctor in de rechten, door de Koning benoemd, doch worden de werkrechtters eveneens verkozen, zodat hier dezelfde bezwaren worden ingebracht als voor de werkrechtters in eerste aanleg. (12)

Een derde reden waarom de hervorming van de werkrechttersraad wordt besproken is de veelvuldigheid en verscheidenheid der instellingen welke geschillen inzake maatschappelijke zekerheid hebben te beslechten. (13) In dit domein bestaat evenveel dispariteit in de samenstelling en de procedure als in de instellingen.

De commissie van beroep betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood is niet paritair samengesteld. Zij bestaat uit drie leden, benoemd door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg. De procedure is niet tegensprekelijk en de beslissingen zijn enkel vanwege de aanvrager niet vatbaar voor beroep.

De administratie alleen kan beroep aantekenen voor de hoge commissie voor ouderdomspensioenen samengesteld uit minstens acht leden, door de Koning benoemd. Er is geen beroepstermijn. De aanvrager, welke geen recht van beroep heeft, heeft ook geen enkel recht zich te verdedigen.

In feite wordt het voorstel van de dienst der ouderdomspensioenen aan de belanghebbende betekend en wordt deze uitgenodigd een memorie van antwoord in te dienen.

De hoge raad voor bediendenpensioenen is samengesteld uit twintig leden, waarvan zestien door de Koning benoemd worden en vier leden van rechtswege zetelen. De rechtspleging is er niet tegensprekelijk.

De klachtencommissies inzake werkloosheid zijn samengesteld uit een voorzitter, tien leden, waarvan vijf de werkgevers en vijf de werknemers vertegenwoordigen, en een secretaris. De directeur van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid is aanwezig, doch zonder beraadslagende stem.

De commissie voor beroep bestaat uit acht leden, in plaats van tien, eveneens paritair samengesteld, met een voorzitter, verplichtend magistraat van de rechterlijke orde en een griffier. De directeur-generaal van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid woont de zittingen bij met raadgevende stem, evenals de regeringscommissaris.

De klachtencommissies en commissies voor beroep inzake ziekte en invaliditeitsverzekering zijn opgericht naar het model der commissies inzake werkloosheid. Er zijn echter verschillen in de procedure.

Op een andere plaats in deze uiteenzetting worden de geschillen nader aangeduid welke met de maatschappelijke zekerheid verband houden en onder de bevoegdheid vallen hetzij van de werkrechttersraad, hetzij van het vrederecht.

Op grond van voorgaande feiten heeft Mr Diederich aan hogergenoemde administratieve rechtscolleges verweten :

- 1° dat de partijen zich voor hen niet op voet van gelijkheid aanbieden;
- 2° dat de eerbiediging van de rechten der verdediging niet verzekerd wordt;
- 3° dat de samenstelling der commissies geen voldoende waarborgen van onpartijdigheid bieden;
- 4° dat de juridische constructie broos is.

Aldus heeft men gedacht aan de afschaffing dezer administratieve rechtscolleges om hun bevoegdheid over te hevelen naar de hervormde werkrechttersraad, welke arbeidsgerecht zou worden genoemd of minstens een verhaalmogelijkheid voor deze nieuwe instelling in het leven te roepen.

Een vierde reden welke aan het besproken vraagstuk stof gaf is de behoefte van de geest tot eenheid en het besef dat de rijke oogst aan sociale wetten der laatste jaren gespecialiseerde rechtsmachten nodig maakt.

Bekwame specialisten hebben betoogd dat de sociale wetten de ene door de andere moeten worden geïnterpreteerd, dat er eenheid bestaat ook in deze tak van het recht en dat de coördinering van de geschillen alleen in het kader van een nieuwe rechtsmacht mogelijk is. (14)

Men is verleid geweest door de aanlokkelijke gedachte de leerstof van een universitaire cursus over sociale wetgeving door eenzelfde rechtsmacht te doen beoefenen.

Men heeft in de verspreiding der diverse geschillen betreffende het sociaal recht over verscheidene instellingen een euvel gezien, welke medeoorzaak zou zijn van het gebrek aan eenheid van deze nieuwe rechtstak, ongedisciplineerd en wispelturig als een jonge knaap.

Men heeft gevonden dat de heren vrederechters geen tijd meer hebben om zich op hoogte te houden van de wetgeving en de rechtspraak inzake arbeidsongevallen, beroepsziekten, inning van bijdragen inzake maatschappelijke zekerheid en gezinsvergoedingen. (15)

Men is zelfs verder gegaan. Men heeft de parketten

verweten teveel inbreuken op met strafsancties bekrachtigde sociale wetten zonder gevolg te rangschikken. Men heeft de strafrechtbanken het verwijt toegezonden te weinig belangstelling te betonen voor deze inbreuken. (16) Men heeft het anderzijds onkies gevonden dat de industrieel gebeurlijk na een dief op dezelfde zitting voor de correctionele rechtbank zou moeten verschijnen. (17)

Tenslotte heeft vooral zoals hoger gezegd het bestaan van ongeveer twee honderd commissies of jurisdicties welke, de gewone rechtsmachten en arbitrale commissies niet te na gesproken, recht spreken inzake maatschappelijke zekerheid en alle verwijten er bij horende, de idee van het nieuwe arbeidsgerecht kracht bijgezet.

Een vijfde reden tot hervorming, welke echter op zich zelf geen revolutionaire hervormingsplannen heeft in de hand gewerkt, zijn zekere gebreken in de procedure van de werkrechtsheraad, welke voornamelijk de gemengde kamer en het verzoeningsbureau betreffen.

De rol der verzoening inzake geschillen aangaande arbeids- en bediendencontracten is belangrijk. Meer dan in welk ander deel van het recht is in deze materie de minnelijke oplossing der geschillen wenselijk.

In de huidige stand der wetgeving maakt de rechtskundige bijzitter echter geen deel uit van het verzoeningsbureau.

Daarbij mag de advocaat in verzoening zijn cliënt niet vertegenwoordigen waar de syndicale vrijgestelde, advocaat zonder titel zijner partij, het wel mag, zodat veel werkgevers om deze reden alleen verstek laten gaan. (18)

Dit feit heeft ook de verkeerde mening in de hand gewerkt dat de advocaat in verzoening voor de werkrechtsheraad evenmin zijn cliënt mag bijstaan, wat een vergissing is. (19)

Een vergissing uit de praktijk gegroeid is ook de mening dat de syndicalist steeds het lid zijner groepering mag vertegenwoordigen. Alleen in geval van wettige verhindering kan het verzoeningsbureau de partijen machtigen zich te laten vertegenwoordigen door een werkgever of werknemer. (20) Dat in de praktijk naar deze wettige verhindering niet wordt gevraagd is beslist niet met de wet in orde.

Een ander nadeel van het huidige systeem, overblijfsel van een onbegrijpelijke schrik voor de doctor in de rechten, is dat het verzoeningsbureau wanneer het als vonnisvullend bureau optreedt, de zaak moet verdagen om de bijstand te vragen van de rechtskundige bijzitter, wat ieder nut aan het systeem ontnemt. (21)

Inderdaad, de wet voorziet dat voor geschillen waarvan de waarde de som van 1.000 frank niet overtreft, het verzoeningsbureau in eerste en laatste aanleg beslist als vonnisvullend bureau. (22)

De bedoeling is natuurlijk geweest de rol van de werkrechtsheraad te ontlasten van de kleine geschillen en een spoedige oplossing te bewerken.

In de praktijk is er geen merkbaar verschil wat de procedure betreft tussen een zaak vóór het verzoeningsbureau dan wel vóór de werkrechtsheraad behandeld.

De reden ligt hierin dat na verzoening een regelmatige dagvaarding moet worden betekend voor het verzoeningsbureau zettend als vonnisvullend bureau, aangevuld door de rechtskundige bijzitter.

Men kon evengoed geen uitzondering maken voor de kleine geschillen en deze eveneens door de werkrechtsheraad laten beslechten.

De gemengde kamer is aldus samengesteld, dat elk der twee kamergroepen, waarvan de bevoegdheid

wordt betwist, vertegenwoordigd is door een harer leden. Ze wordt aangevuld door de eerst benoemde rechtskundige bijzitter of zo ze tegelijk werden benoemd door de oudste. (23)

Ze is belast bij betwisting de hoedanigheid van arbeider of bediende van de werknemer vast te stellen. Wanneer na dagvaarding voor de kamer voor bedienden of arbeiders de hoedanigheid van de werknemer betwist wordt, moet de werkrechtsheraad de zaak naar de gemengde kamer verzenden. Door beslissing van deze laatste wordt de zaak opnieuw verwezen hetzij naar de kamer voor arbeiders, hetzij naar de kamer voor bedienden, tegen welke beslissing beroep mogelijk is.

Deze procedure is dus zeer tijdrovend.

Prof. Horion geeft als voorbeeld het geval van doorzending van een magazijnier zonder vooropzeg omwille van beledigingen. De hoedanigheid van bediende wordt betwist en ook de waarheid der aantijging. Dergelijke zaak vereist in het huidige systeem tien verschijningen, uitstel voor besluiten niet bijgerekend, zodat wanneer de werkrechtsheraad twee maal per maand zetelt, minstens vijf maanden nodig zijn om de zaak te beëindigen in eersten aanleg, terwijl op dezelfde wijze in beroep kan herbegonnen worden. (24)

Hiermede kan het schematisch overzicht der redenen waarom de afschaffing of hervorming van de werkrechtsheraad ter sprake is gekomen, worden afgesloten. Ze kunnen als volgt worden samengevat: ontwikkeling der sociale wetgeving, eigenaardige samenstelling van de werkrechtsheraad, veelvuldigheid en verscheidenheid der instellingen welke geschillen inzake maatschappelijke zekerheid hebben te beslechten, behoefte aan eenheid en ten slotte zekere gebreken in de huidige procedure.

Wat uit deze toestand is ontstaan kan men bezwaarlijk hervormingsvoorstellen van de werkrechtsheraad noemen. Alle voorstellen komen neer op de afschaffing van de werkrechtsheraad en de vervanging van deze instelling door een totaal nieuwe, welke de naam van arbeidsgerecht zou dragen of de integratie ervan in de rechtbank van eerste aanleg.

Over de samenstelling van dit nieuw arbeidsgerecht lopen de meningen uiteen.

Leibnitz schreef ergens: « Si la géométrie s'oppose » sait autant à nos passions et à nos intérêts que » la morale, nous ne la contesterions et ne la violerions guère moins, malgré toutes les démonstrations » d'Euclide et d'Archimède, qu'on traiterait de réveries et croirait pleines de paralogismes. » (25)

Het recht dat juist de regeling en de bescherming der menselijke belangen beoogt en hiermee in de regel met strijdige belangen te worstelen heeft, ontsnapt aan voormelde regel niet; evenmin de voorstellen aangaande de samenstelling van het arbeidsgerecht.

De syndicalist ziet in de werkrechtsheraad één zijner veroveringen. De jurist bekijkt iedere andere dan de beroepsrechter met argwaan.

Vijf strekkingen staan tegenover elkaar: de eerste welke een alleenzettelend beroepsrechter, vanzelfsprekend doctor in de rechten, in het arbeidsgerecht wil laten zetelen (26); een tweede welke als voorzitter een doctor in de rechten zou aanstellen, doch hem zou laten bijstaan door een afgevaardigde der patroons en een afgevaardigde der werknemers met beraadslagen-de stem (27); een derde welke overeenstemt met de tweede, met dit verschil echter dat de werkrechtsheraad, niet-juristen, enkel voor de feitelijke kwesties bevoegd zouden zijn (28); een vierde ziet alles zeer groot: iedere arbeidsrechtbank zou zijn samengesteld uit: 1° een voorzitter voor het leven benoemd; 2° gebeurlijk

een of meer ondervoorzitters; 3° rechters voor het leven benoemd; 4° arbeidsrechters-bijzitters en plaatsvervangers (28/2).

De voorzitters, ondervoorzitters en rechters zouden doctor in de rechten zijn. (28/3)

Deze rechtbank zou met leden zetelen verschillend in aantal en bevoegdheid, naargelang de aard der zaak. Ze zou aldus beurtelings vijf of drie leden tellen: vijf leden, zijnde een rechter-voorzitter, bijgestaan door twee arbeidsrechters-bijzitters, vertegenwoordigers van de werkgever en twee arbeidsrechters-bijzitters, vertegenwoordigers van de werknemers; drie leden zonder arbeidsrechters bijzitters — drie leden, zijnde een rechter-voorzitter, bijgestaan door een vertegenwoordiger van de werkgevers en een vertegenwoordiger van de werknemers. (28/4)

Het arbeidshof zou steeds zetelen met vijf leden, tenzij in bepaalde gevallen waarin het slechts met drie leden zou zetelen. (28/5)

Het arbeidshof zou met verenigde kamers zelf als verbrekingshof dienst doen (28/6)

Een uitgebreid parket zou fungeren inzake inbreuken op sociale wetten met een procureur-generaal aan het hoofd.

De heer Major, welke voorgaande ingewikkeld systeem voorstelt, zet de kroon op het werk door aan de eerste voorzitter, de kamer-voorzitter bij het arbeidshof, de procureur-generaal, de voorzitters, procureurs, substituten en rechters dezelfde wedden te waarborgen als voor de magistraten met dezelfde titel in ons huidige gerechtelijk apparaat. (28/7)

Als vijfde strekking mag de mening van Professor Pierson worden aangehaald, auteur van het deel over de burgerlijke rechtsvordering in « Les Nouvelles », advocaat te Brussel, professor aan de hogeschool te Brussel, volksvertegenwoordiger en oud-medewerker van de heer Soudan. In de ogen van deze zeer goed gekwalificeerde persoonlijkheid om over het besproken probleem te oordelen vinden niet alleen de hervormingsvoorstellen strekkende tot in het leven roepen van een nieuw arbeidsgerecht en een nieuw arbeidsgerechtshof geen genade, doch zelfs de werkrechtensraad niet. Voor hem moeten alle uitzonderingsrechtbanken, werkrechtensraad inclusief, in de rechtbanken van eerste aanleg worden opgenomen, terwijl van de werkrechtensraad alleen zou overblijven de mogelijkheid, aan het oordeel van de partijen overgelaten, de bijstand te eisen van twee werkrechtens in de huidige betekenis van het woord.

Deze mening rechtvaardigt Mr Pierson o.m. op volgende wijze :

« Nous ne chachons pas que nous sommes adversaires de toute juridiction dont les membres sont élus par des groupements politiques, professionnels ou syndicaux.

» L'objectivité, l'impartialité sont des qualités difficiles à acquérir.

» Il faut, pour y atteindre non seulement une pratique judiciaire souvent longue, mais aussi une pratique judiciaire dans une ambiance qui favorise cette formation qui veut que le juge ignore les parties.

» Celui qui a vu tel délégué syndical défendre, en première instance les droits d'une des parties, et, en degré d'appel, siéger comme juge, est fixé sur la valeur d'une justice qui fonctionne dans de telles conditions. Nous ne nions pas que, dans certains centres, sous l'influence du milieu, une telle mentalité a disparu.

» Hélas, ce n'est guère le cas partout. » (28/8)

In het voordeel van de alleenzettelende beroepsrechter werd onder meer ingebracht :

— dat de gewoonte door de wet wordt verdrongen (29);

— dat het belang der geschillen de waarborg van een beroepsrechter vergt (30);

— dat rechtspreken een beroep is als een ander en waar een zieke wever zich door een geneesheer en geen andere wever laat verzorgen, het niet opgaat recht te laten spreken door een industrieel, een bediende of een werkman (31);

— dat in de werkrechtensraad het recht ook nu niet door gelijken wordt uitgesproken o.m. omdat de meest belangrijke en ingewikkelde processen welke hogere bedienden tegenover belangrijke firma's stellen, beoordeeld worden door kleine patroons en gewone bedienden. (32)

In het voordeel van de aanwezigheid van de vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers worden eerder aetherische redenen ingebracht en wel nl.:

— dat zij alleen de atmosfeer en het levend recht der beroepsbetrekkingen kennen (33);

— dat de jurist te zeer het sociaal recht met burgerrechtelijke principes benadert (34);

— dat de jurist de voorwaarden van het sociale leven niet kent noch de sociologische wetten aan welke de betrekkingen tussen werkgevers en werknemers beantwoorden. (35)

Om te eisen dat de voorzitter jurist zou zijn, wordt aangegeven dat deze laatste de aangewezen persoon is om deze taak te vervullen. (36). Sommigen zijn accoord de aanstelling der werkrechtens door middel van verkiezingen af te schaffen. (37)

De rechters zouden benoemd worden door de Koning voor een beperkte tijd.

De voorzitters zouden onafzetbaar zijn en beroepsmagistraten worden. Van hen zou worden vereist dat zij, benevens hun diploma van doctor in de rechten, ook het bewijs zouden leveren bijzondere maatschappelijke kennis te hebben opgedaan.

Anderen blijven het systeem der verkiezingen toegedaan omdat het een middel is om het crediet te meten der syndicaten bij de werknemers. (38)

Er bestaat een algemene tendenz de bevoegdheid van de nieuwe arbeidsgerechten zeer ruim te maken. (39)

In brede trekken stelt men voor wat de bevoegdheid ratione materiae betreft, aan de beoordeling van het arbeidsgerecht toe te vertrouwen :

ten eerste de geschillen welke thans in de bevoegdheid van de werkrechtensraad vallen, d.w.z. hoofdzakelijk inzake leer-, arbeids- of bediendencontract;

ten tweede de geschillen inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten;

ten derde alle geschillen inzake maatschappelijke zekerheid in het algemeen en in het bijzonder, d.w.z. aangaande gezinsvergoedingen, betaald verlof, verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, werkloosheidsvergoeding en verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

Sommigen drukken tevens de wens uit aan de toekomstige arbeidsgerechten ook de repressie der inbreuken op de met strafsancities bekrachtigde sociale wetten toe te vertrouwen. (40)

Anderen welke de houding van de gelegenheidsrechters vrezen in deze aangelegenheid, zijn er beslist tegenstander van. (41)

Wat de geschillen inzake maatschappelijke zekerheid betreft wordt de handhaving der bestaande commissies verdedigd met mogelijkheid van verhaal voor het arbeidsgerecht (42), terwijl anderen ofwel van de commissies niet meer spreken (43) of hun afschaffing voorstaan. (44)

Tevens wordt de uitbreiding der bevoegdheid van het arbeidsgerecht voorgestaan tot de scheikundigen, actuarissen, ingenieurs, handels- en technische bestuurders en landbouwers.

Het wetsvoorstel Major kent aan het arbeidshof de bevoegdheid toe om buiten zijn functie als rechter in hoger beroep ook kennis te nemen in eerste en laatste aanleg van :

1° het beroep ingericht met betrekking tot het toekennen van tegemoetkomingen ten bate van gebrekkigen en verminkten en de ermede gelijkgestelde;

2° van het beroep inzake tewerkstelling van vreemdelingen;

3° van de zaken waarvan de kennisneming thans behoort aan de raad voor economisch onderzoek inzake vreemdelingen, welke afgeschaft zou worden. (44/2)

Aangaande de procedure strekken alle hervormingsvoorstellen ertoe het verzoeningsbureau in staat te stellen, zonder uitstel of dagvaarding per deurwaarders-exploot, de kleine geschillen te beslechten bij mislukken der verzoeningspoging.

De enen stellen voor de werkrechters zelf te laten beslissen (45); anderen vereisen de aanwezigheid van de voorzitter, doctor in de rechten (46), terwijl voor diegenen welke de stelling van de alleenzettelende rechter verdedigen, de moeilijkheid van zelf opgelost is.

In het oog der hervormers vindt de gemengde kamer geen genade. De afschaffing wordt voorgestaan zonder enige vervanging, op grond van de bedenking dat in de huidige werkrechtssraad toch geen werklieden noch bedienden meer zetelen, doch syndicale vrijgestelden in hun plaats. (47)

Er zou in deze stelling geen werklieden- noch bediendenkamer meer zijn.

Anderen integendeel handhaven de beide kamers, doch stellen voor dat de kamer voor dewelke de betwisting nopens de hoedanigheid oprijst, zelf zou beslissen of ze de zaak moet aanhouden of naar de andere kamer moet verzenden. (48)

Tenslotte verdedigt prof. Horion de stelling dat de voorzitter in verzoening bij betwisting nopens de hoedanigheid onderaan het P. V. van niet-verzoening zou aaduiden welke kamer volgens hem bevoegd is zonder dat deze laatste door deze beslissing zou gebonden zijn, derwijze dat zij zelf of de wet op het arbeidscontract of deze op het bediendencontract zou toepassen. (49)

Het wetsvoorstel Major maakt het zich gemakkelijk door in artikel 1 te zeggen dat de Koning de te volgen rechtspleging voor het arbeidshof en de arbeidsrechtbanken zal bepalen, rekening houdend met nader aangegeven principes.

Hiermee kan het bondig overzicht van enkele der voornaamste punten in de diverse voorstellen tot inrichting van een arbeidsgerecht worden afgesloten.

Het wordt nu meer dan tijd zowel de redenen welke aanleiding gaven tot inrichting van een arbeidsgerecht als de voorstellen zelf aan een kritisch onderzoek te onderwerpen.

Bestaan er wel redenen tot dergelijke maatregel ?

De werkrechtssraad heeft het vertrouwen van de arbeiders en bedienden verworven. Terecht of ten onrechte zal de werknemer aan een niet paritair samengestelde werkrechtssraad verwijten dat hij een klassegerecht is, waar de kleine man met ongelijke wapens staat tegenover de werkgever en van te voren het onderspit moet delven.

Om deze redenen kan de mening van Mr Pierson niet worden bijgetreden. Weliswaar voorziet deze laatste de mogelijkheid voor de partijen beroep te doen op werkrechters. Doch wat zal daarvan in de practijk

terecht komen ? Zal de beroepsmagistraat zulke vraag niet kwalijk nemen ? Welke invloed zullen de werkrechters gebeurlijk nog hebben ? Meer dan nu zouden ze gelegenheidsrechters worden in iedere ware rechtspraak volstrekt onwennig.

Daarbij komt dat het niet goed is over vaak delicate en belangrijke geschillen aangaande het arbeids- of bediendencontract door een alleenzettelende rechter te laten beslissen. Het is niet gewenst de verantwoordelijkheid dienaangaande door één enkele persoon te doen dragen, waarvan iedereen weet dat hij zeer bepaald die mening was toegedaan. Het betrekkelijk anonymaat van de collegiale rechtspraak is in deze materie meer dan in welk andere materie van het recht ook wenselijk.

Tenslotte ofschoon de gewoonten meer meer verdrongen worden door de wetten, blijven zij als rechtsbron een rol spelen, zowel inzake arbeids- als inzake bediendencontract (50) en de voorlichting op feitelijke toestanden, in welke geringe mate ze zich ook kan voordoen, is niet te versmaden.

Dit betekent niet dat in de opmerkingen van Mr Ugeux, lid van de werkrechtssraad te Brussel, geen waarheid steekt. Ten einde deze mening zo getrouw mogelijk weer te geven, wordt ze hierna letterlijk hernoemen : « on constate dans l'expérience que le » caractère de sérieux et de compétence ne peut être » garanti dans la forme actuelle des sièges. Non que » chacun y apporte le meilleur de sa compétence, ni » qu'il y ait opposition constante entre les assesseurs » patronaux et travailleurs; mais chacun semble ne » vouloir et pouvoir y consacrer qu'un « cinq à sept » » rapide, sans dossier en main, ni code à portée de » main, ni documentation au greffe, sans parler de » l'ignorance complète dans laquelle se trouve le siège » sur le libellé des attendus et sur la jurisprudence des » autres chambres d'un même conseil. » (51)

En verder : « En fait le siège ne touche guère au » dossier. L'assesseur juridique le consulte pour vérifier la procédure et les assesseurs fixent leur avis » sur plaidoiries. » (52)

De werkelijkheid is wel zo dat de waarde der vonnissen van een werkrechtssraad afhangt van de zorg welke de rechtskundige bijzitter besteedt aan de studie van het dossier, het onderzoek van de zaak en het opstellen van het vonnis.

Wanneer de rechtskundige bijzitter echter de zaak niet ter harte neemt, zoals de wet bepaalt, de werkrechters laat oordelen en slechts tussenkomt om bij staking van stemmen te beslissen, dan reserveert vanzelfsprekend de werkrechtssraad evenveel verrassingen als het Hof van Assisen.

Indien de werkrechtssraad een rechtspraak heeft gevormd welke eerbied afdwingt, dan is het te danken aan de rechtskundige bijzitters en de voorzitters van de werkrechtssraden van beroep, die in feite de leiding van de werkrechtssraad op zich hebben genomen.

De voorstellen welke de doctor in de rechten voorzitter willen maken van de werkrechtssraad, doen dan ook niet anders dan een toestand, welke feitelijk in menige werkrechtssraad bestaat, wettelijk te bekrachtigen.

Het is daarom niet verantwoord de rechtskundige bijzitters te verwijten dat zij de « sociologische wetten » niet kennen zoals zekere auteurs het deden. (53)

De woorden « sociologische wetten » moeten tussen haakjes worden geplaatst, want nergens bij deze overigens verdienstelijke auteurs vindt men enige definitie van deze woorden. Met alle eerbied voor de sociologie dat een zeer aantrekkelijk woord is en een zeer

interessant vak, moet men er zich voor hoeden het woord sociologie zinledig te gebruiken.

Ieder rechter, welke alleen jurist is, is een slecht rechter. Vóór alles primeren de feiten; en of dit nu geldt inzake arbeidscontract, bediendencontract, verantwoordelijkheid, aannemingscontract, erfenissen of welk ander deel van het recht ook, steeds zal de rechter realistisch zijn, d.w.z. een zeer open oog hebben voor de werkelijkheid, want het is zijn taak deze zo dicht mogelijk te benaderen.

In dit opzicht moet men weigeren het terrein van wat men zeer vaag en onnauwkeurig sociaal recht is gaan noemen, te onderscheiden van gelijk welk ander deel van het recht.

In essentie is er in de structuur van het rechtspreken geen verschil. De kunst zal daar steeds gelegen zijn in het achterhalen der feiten en deze te beoordelen aan de hand van de wetteksten enerzijds en het rechtsgevoel anderzijds.

Voor deze juiste aanpassing is intelligentie alleen niet voldoende en evenmin rechtschapenheid. De oplossing van belangenconflicten, welke als billijk voor de ene zal aangezien worden, zal als onbillijk door de andere worden gevoeld. Enkel het objectief recht geeft in principe de nodige stelregel om in dat alles de gepaste beslissing te treffen welke na rijp overleg toch zonder aarzelen moet worden genomen.

Het verwijt dat de rechtskundige bijzitter het z.g. sociaal recht te zeer met burgerrechtelijke principes benadert is een ander woordenspel, welke aan de realiteit niet weerstaat.

In de werkrechtensraad beoefent de rechtskundige bijzitter het privaatrecht en meer in het bijzonder een wel gespecificeerd contractenrecht.

De vraag stelt zich nu wanneer de uitzonderingswetgeving en de gebruiken zwijgen waaraan de voorkeur moet worden gegeven: aan de principes van het burgerlijk recht of aan de willekeur. De keus is niet moeilijk.

Bijna in elke zitting is het burgerlijk recht zeer welkom om bepaalde geschillen op te lossen. Hoe zal men b.v. bepalen waar een contract afgesloten per brief ontstaan is? Welke regelen zal men navolgen wanneer een gedingbeslissende eed wordt opgedragen? Deze voorbeelden zouden aan de hand van de rechtspraak kunnen vermenigvuldigd worden.

De waarheid is echter te evident om er langer bij stil te staan.

Men moet ook niet vrezen dat wanneer de doctor in de rechten voorzitter zal zijn van de werkrechtensraad en door een werknemer- en werkgeververtegenwoordiger zou worden bijgestaan, de kritieken door Mr Ugeux naar voor gebracht, zouden blijven bestaan.

Wanneer de doctor in de rechten zijn dossier en de wet kent, verwekt hij tegenover de werkrechtensraad een gezag dat zij zich graag naar zijn oordeel gedragen. Verwerft hij dit gezag niet, dan zou hij ook als alleenzettelend rechter niet deugen.

Begaafdheid volstaat nergens: op werkzaamheid komt het aan. Dat geldt ook voor de werkrechtensraad. Aldus zal de volledige leiding aan de doctor in de rechten verzekerd blijven wanneer hij de bundels inzielt en de vonnissen opstelt.

Daarenboven is de dispariteit van belangen tussen werkgever en werknemer een waarborg voor het zegevieren van de onpartijdigheid door de stem van de doctor in de rechten.

In dergelijke voorwaarden mag de werkrechter werknemer of werkgever zich onthouden de dossiers in te zien. Hij mag gerust voortgaan op de pleidooien en voor het overige inlichtingen putten uit de studie van

het dossier, van de rechtspraak en de wet door de voorzitter gedaan welke de degelijkheid zijner voorstellen zal waarborgen.

Een ander voordeel van dergelijke samenstelling van de werkrechtensraad bestaat hierin dat wanneer het dossier zal zijn ingestudeerd en het project van vonnis zal zijn opgesteld door de voorzitter, deze laatste verplicht zal zijn de beslissing tegenover de werkrechtens te verantwoorden, welke uitsluitend op de pleidooien en het verslag van de voorzitter voortgaande, hun advies zullen geven derwijze dat de voorzitter eventueel een nieuw debat zal moeten ondergaan in de raadkamer, alwaar een grondige kennis van het dossier en een wel doordachte beslissing alleen de werkrechtens zal overtuigen dat zijn beslissing de goede is. In geval de voorzitter eenparigheid zal bekomen, wat meestal het geval zal zijn, is een maximum kans op goede rechtspraak gewaarborgd.

De aanstelling van de werkrechtens zal noodzakelijk tijdelijk zijn, vermits zij de meest representatieve werkgevers- en werknemersgroeperingen vertegenwoordigen en het wisselvallig is welke groeperingen juist als de meest representatieve dienen bestempeld. Ofschoon de ervaring uitwijst dat de aanstelling door middel van verkiezingen niet steeds zoveel nadelen inhoudt als op eerste zicht wel lijkt, is het toch niet wenselijk tot dat procédé zijn toevlucht te nemen. De mogelijkheid bestaat dat een of ander werkrechter bezorgd zou zijn nopens de weerslag van zijn advies op het kiescliënteel en dit is voor dat advies niet wenselijk.

In elk geval is het niet goed dat juist door de verkiezingen het vertrouwen van bepaalde mensen in de werkrechtens geschokt is. Het mag anderzijds niet zijn dat het verkiezingssysteem zou gehandhaafd worden enkel omdat zulks een middel is om het crediet na te gaan van de syndicaten bij de werknemers.

Daartoe dienen andere middelen uitgedacht en wellicht is in de organisatie der ledentelling een middel te vinden.

Het wetsvoorstel Humblet beschikt dat de Minister van Arbeid bepaalt welke verenigingen als representatief moeten worden beschouwd aan de hand van de beoordelingselementen die hem door de Nationale Arbeidsraad zouden worden verstrekt (54).

Doch volgens de wet tot inrichting van de Nationale Arbeidsraad zijn juist de meest representatieve werknemers en werkgeversorganisaties onder hen in gelijken getale vertegenwoordigd bij die raad (55).

De voorgestelde oplossing lijkt dus slechts een verschuiving der moeilijkheid.

Kritiek werd ook uitgebracht tegen het feit dat leden van de werkrechtensraad voor de werkrechtensraad van beroep of andere werkrechtensraden, laat staan voor hun eigen werkrechtensraad zouden pleiten (56). Tot verdediging daarvan werd daartegenover geopperd dat ook advocaten welke tevens plaatsvervangende rechtens zijn hetzelfde doen (58).

In feite moet worden opgemerkt dat menig rechtskundig bijzitter en Voorzitter van beroep er zich van onthoudt voor de werkrechtensraad, waar hij zetelt, te pleiten, zo in eerste aanleg als in beroep. Voormelde kritiek geldt echter niet alleen tegen zekere advocaten welke voorzitter of rechtskundig bijzitter zijn. Deze kritiek werd ook en zelfs voornamelijk uitgebracht tegen werkrechtens, lid van een syndicaat welke hetzij voor de raad waarin zij zetelen hetzij voor de raad van beroep pleiten in zaken waarin zij in eerste aanleg al dan niet gezeteld hebben.

Verder nog werd aan de syndicaten verweten dat

hun werkrechters deel uitmaken van hetzelfde inlichtingsbureel waar de klachten worden opgenomen die aan hun oordeel worden onderworpen.

Het is inderdaad niet aannemelijk dat een lid van de werkrechtersraad gebruik makend van het gezag dat hij als dusdanig heeft verworven op zekere wijze de schijn zou geven druk te willen uitoefenen op de werkrechtersraad van beroep of van eerste aanleg waar hij als dusdanig bekend staat.

Aan dit alles kan worden verholpen door een bepaling in de wet te lassen waarbij het aan de leden van de werkrechtersraad zou verboden worden niet alleen te pleiten doch zelfs advies te geven in zaken welke aan hun raad werden of kunnen worden voorgelegd (57bis).

Het antwoord op de vraag of de voorzitter voor het leven moet worden benoemd en hem alle andere beroepsbedrijvigheid moet worden ontzegd hangt af van het feit of de bevoegdheid van de werkrechtersraad al dan niet in aanzienlijke mate moet worden uitgebreid.

Vermits deze uitbreiding van bevoegdheid niet wenselijk is, zoals uit de volgende uiteenzetting zal blijken, is het antwoord vanzelfsprekend negatief. Wel kan bedongen worden dat aan het ambt van de voorzitter, gewichtige redenen en leeftijdsgrens niet te na gesproken, alleen een einde zou kunnen gesteld worden door een wet. Het zal in elk geval noodzakelijk zijn de voorzitter behoorlijk te vergoeden voor zijn belangrijke prestatie welke een deel van zijn andere activiteit zal beperken.

In dit verband kan worden opgemerkt dat wanneer de doctor in de rechten voorzitter zou zijn, de zittingen en de vaste vergoeding van de huidige voorzitters uitgespaard wordt derwijze dat budgetair gezien een behoorlijke bezoldiging van de voorzitter geen veto zou uitlokken vanwege de Minister van Financiën.

Tot besluit wat de samenstelling van de werkrechtersraad betreft en de aanstelling zijner leden: de voorzitter zou benoemd worden voor onbepaalde tijd door de Koning en doctor in de rechten zijn — hij zou worden bijgestaan door één vertegenwoordiger van de werknemers en één van de werkgevers eveneens benoemd door de Koning doch voor een bepaalde tijd op voorstel der meest representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties.

Een massale uitbreiding van bevoegdheid van een dergelijk samengestelde rechtsmacht komt beslist ongewest voor, hoe wonder deze mening op eerste zicht ook mag schijnen, de bestaande voorstellen in acht genomen.

De sociale wetgeving kan men wel meer eenheid toewensen, men kan in de eenheid ervan geloven doch in feite staat men voor een voorbeeld van diversiteit.

Tot de bevrijding werd het arbeidsrecht gedefinieerd als zijnde het recht dat de economisch zwakkeren beschermde (58). Deze definitie was toen reeds mank want de uitzonderingswetten inzake huishuur bv. strekken tot hetzelfde doel en niemand denkt er aan ze onder de sociale wetgeving te rangschikken. Toch was het de evolutie van zekere sociale wetten zoals bv. de wet op de arbeidsongevallen welke o.m. op alle bedienden van toepassing werd gemaakt, die aan de traditionele definitie een deuk gaf. Een zeer in zwang zijnde definitie is deze van het arbeidsrecht als zijnde het geheel van regelen welke betrekking hebben op de arbeid onder band van ondergeschiktheid (59). Het is echter een feit dat de bedoeling van de wetgever bij het uitvaardigen van de Besluitwet van 28/12/1944 op de Maatschappelijke Zekerheid was,

dat ook de onafhankelijke arbeiders, ambachtslieden evenzeer als de loonarbeiders aan het regime van de Maatschappelijke Zekerheid zouden moeten onderworpen worden ofschoon in feite het toepassingsgebied ervan tot heden niet zover reikt (60). Meer nog van nu af aan zal men in voormelde definitie geen blijf weten met de wetgeving op de gezinsvergoedingen voor niet-loontrekkenden zonder te spreken van de bestaande voorstellen met het oog op het pensioen der zelfstandige arbeiders.

De mening van Molenaar is ook voor het Belgisch arbeidsrecht toepasselijk: dit nieuw stuk recht is geen nauwsluitend geheel: de grenzen ervan zijn niet door een scherpe definitie aan te geven (61). Het doet dan ook eigenaardig aan in het wetsvoorstel Major te lezen dat de eenheid van het huidig sociaal recht niet meer in twijfel kan getrokken worden, dan wanneer deze affirmatie uitsluitend steunt op de overtuiging van prof. Horion en door de feiten wordt tegengesproken.

Deze verwondering geldt overigens niet enkel dat in dit wetsvoorstel. In de toelichting wordt inderdaad o.m. geschreven dat de samengeordende wetten op het jaarlijks verlof niets voorschrijven in verband met de geschillen dan wanneer bij art. 11 van de wet van 27/7/1953 een art. 66bis bij de samengeschakelde wetten wordt bijgevoegd dat de werkrechtersraad bevoegd maakt, of bij ontstentenis ervan de vrederechter, inzake geschillen tussen de werknemers en de kassen betreffende de wet en de toepassingsbesluiten.

Wanneer men een stap verder gaat en naar het karakter van het arbeidsrecht gaat peilen dan zit men met het eeuwenoud onderscheid van de Romeinse rechtsgelerde Ulpianus terdege verveeld: de sociale wetgeving is noch onder het publiek recht noch onder het privaatrecht in zijn geheel onder te brengen tenzij men het gaat splitsen en men in de sociale wetgeving scherpe onderscheidingen gaat maken.

In de toelichting van het wetsvoorstel van 12 December 1953 getekend door de heer Hmblet en cs., wordt de nadruk gelegd op het burgerlijk karakter van de maatschappelijke rechten. In dat opzicht wordt verwezen naar de voorbereidende werkzaamheden inzake de wet op de arbeidspensioenen.

Misschien is het wenselijk dat de maatschappelijke rechten een burgerlijk karakter zouden hebben, doch met het oog op de hervorming van de werkrechtersraad is de rechtspolitiek wat de bestaande sociale wetgeving betreft niet van doorslaggevend belang.

De jurist ziet en ontleedt enkel het bestaande en in dat opzicht is het moeilijk loochenbaar dat in ons positief Belgisch recht de verdeling der bijdragen voor Maatschappelijke Zekerheid de uitvoering uitmaken van een « openbare dienst » in de technische zin van het woord.

Het is hier niet de plaats om op dit vraagstuk van rechtstheorie nader in te gaan. Mevrouw Simone David heeft met de nodige onderscheidingen duidelijk aangetoond dat de bijdragen voor Maatschappelijke Zekerheid zijn wat zij noemt « une recette parafiscale » en « une taxe rémunératoire de service public ». De rechten op werklozenvergoeding, ouderdomspensioenen, gezinsvergoedingen, vergoedingen wegens ziekte en invaliditeit zijn dus wel rechten tegenover openbare diensten (62).

Als dusdanig zijn zij ingelast in de regelen van publiek recht in het algemeen of, tenminste worden ze beheerst door de algemene regelen der openbare diensten welke aan het privaatrecht vreemd zijn (63).

Het komt dus geenszins willekeurig voor dat de oplossing der geschillen inzake sociale wetgeving aan verschillende rechtsorganismen werd toevertrouwd.

De *werkrechtersraad* is in hoofdzak bevoegd voor de oplossing der geschillen welke in het privaatsrecht thuis horen: nl. deze ontstaan naar aanleiding van het arbeids- of het bediendencontract. Dat bij uitzondering zekere geschillen welke in de wetgeving op de Maatschappelijke Zekerheid hun oorsprong vinden zich daar bij komen voegen doet niets af aan het essentieel privaat karakter dezer geschillen welke ofschoon door menige bepaling van openbare orde beïnvloed toch naar aanleiding van private overeenkomsten ontstaan zijn.

Dergelijke geschillen zijn onder meer:

- deze aangaande de vorderingen tot bekomen van schadevergoeding wegens niet naleving der verplichtingen inzake Maatschappelijke Zekerheid (64);
- deze aangaande de vorderingen tot betaling van verlofgeld (84bis);
- deze inzake gezinsvergoedingen voor loontrekken tussen de compensatiekassen en de personen waaraan vergoedingen moeten toegekend of uitbetaald worden (85) en tussen deze personen en de werkgever voor wiens rekening het werk, dat aanleiding gaf tot vergoeding uitgevoerd wordt.

Wet betreft het verlofgeld moet worden aangenomen dat de uitbetaling ervan slechts uitgesteld loon betreft en derhalve tot het privaatsrecht thuis hoort (86).

De eerste aangehaalde geschillen inzake gezinsvergoedingen kunnen volgens de statuten der kassen aan een scheidsrechterlijke of verzoeningscommissie worden onderworpen derwijze dat de werkrechtersraad slechts uitzonderlijk moet over beslissen (87). De laatste aangehaalde geschillen betreffen geschillen tussen private personen. De geschillen daartegenover welke de werknemer stelt tegenover een openbare dienst zoals inzake werkloosheidsvergoedingen, ziekte en invaliditeit, verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood zijn toevertrouwd aan *administratieve rechtscolleges*.

Tenslotte werd aan de *gewone rechtbanken* de beslechting der geschillen overgelaten welke zoals arbeidsongevallen, beroepsziekten, geschillen tussen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de onderworpen werkgevers, tussen de compensatiekassen en hun aangesloten leden en de repressie der inbreuken op de strafwetten gesteld ter naleving van de door de wet bepaalde arbeidsvoorwaarden, in het oog van de wetgever geen bijzondere tussenkomst vereisen van werknemers- of werkgeversvertegenwoordigers.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat geen rechtsmacht bevoegd is om eenheid te scheppen in een wetgeving gekenmerkt door disharmonie.

Een rechtbank is immers geen wetgevende instelling.

Van de rechter alle heil verwachten is een vergissing. De rechter speelt immers een passieve rol: hoe goed hij de wetgeving ook kan kennen, hij zal de wet niet kunnen toepassen wanneer de partijen de wet niet inroepen tenzij het om bepalingen gaat van openbare orde. In dat opzicht komt het nuttiger voor dat de advocaten in de gelegenheid zouden worden gesteld zich in de sociale wetgeving in al haar aspecten te specialiseren.

Wat de kritieken betreft nopens de diversiteit der rechtsmachten inzake Maatschappelijke Zekerheid en inzonderheid deze ingebracht tegen de diverse administratieve rechtsmachten zal een hervorming in het kader van deze instellingen moeten plaats grijpen.

Dit valt echter buiten het onderwerp van deze spreekbeurt.

Om te besluiten: noch de ontwikkeling der sociale wetgeving, noch de veelvuldigheid en verscheidenheid der instellingen welke geschillen inzake Maatschappelijke Zekerheid hebben te beslechten, noch de behoefte aan eenheid rechtvaardigen een uitbreiding van de bevoegdheid van de werkrechtersraad noch de instelling van een arbeidsgerecht.

Zijn er andere redenen daartoe?

Moet de werkrechtersraad bevoegd gemaakt worden voor geschillen inzake arbeidsongevallen, beroepsziekten, geschillen tussen werkgevers en R. M. Z., werkgevers en compensatiekassen inzake gezinsvergoedingen? Moet de bevoegdheid *ratione personae* van de werkrechtersraad worden uitgebreid? Moet een straffkamer bij de werkrechtersraad worden opgericht? Moeten de geschillen inzake gebrekkigen en verminkten en vreemdelingenarbeid aan een arbeidsrechtbank of arbeidshof worden onderworpen?

Men vraagt zich tevergeefs af waarom de vrederechters die thans sedert meer dan 50 jaar inzake arbeidsongevallen een ontzagwekkende arbeid hebben gepresteerd en een eerbiedwaardige jurisprudentie hebben gevormd thans niet meer bevoegd zouden worden bevonden om over dezelfde geschillen te oordelen welke tot nu toe aan hun jurisdictie waren toevertrouwd, om dezelfde geschillen toe te vertrouwen aan nieuwe rechtbanken waarvan alleen de Voorzitter doctor in de rechten zou zijn, bijgestaan door een werkgevers- en een werknemersafgevaardigde die evenmin als de Voorzitter of de vrederechter zelf enige bevoegdheid bezitten om de graad van werkonbekwaamheid vast te stellen en daartoe toch beroep moeten doen op een geneesheer, dan wanneer de andere geschillen inzake arbeidsongevallen zo ver liggen buiten de reële bevoegdheid van werkgevers en werknemers dat men zich terecht afvraagt welk licht hun aanwezigheid in deze aangelegenheden kan bijbrengen.

Er dient herinnerd aan de beschikking van de wet op de arbeidsongevallen waarbij de rechter, op vraag der partijen zich, ten consultatieven titel, kan doen bijstaan door een werkgever of werknemer om de graad van bestendige werkonbekwaamheid vast te stellen (68).

De wetgever heeft daarbij gepreciseerd dat het een werkgever moest zijn van een analoog bedrijf en een werknemer die hetzelfde of een analoog beroep uitoefent.

De praktijk heeft de noodzakelijkheid van dergelijke tussenkomst niet doen inzien.

Men heeft beweerd dat de vrederechter niet over de nodige tijd zou beschikken om deze speciale wetgeving te onderzoeken, gelet op zijn veelvuldige bedrijvigheid. Statistieken welke de juistheid van deze bewering komen staven worden echter niet aangegeven en zo deze bewering bewezen wordt volstaat het bijgevoegde vrederechters te benoemen waar de titularis overlast is.

Dat bepaalde vraagstukken het kader van de wet op de arbeidsongevallen overschrijden en o.m. een zekere kennis van de wetgeving op de Maatschappelijke Zekerheid vereisen is evenmin afdoende om de bevoegdheid inzake de besproken geschillen aan de vrederechter te ontnemen. In alle rechtsgevallen staat men niet voor een rechtstak doch voor een bepaalde feitelijke vraag die aan de hand van gebeurlijk uit verschillende rechtstakken geputte rechtsbeginselen moet worden opgelost.

Wanneer een ongeval van gemeen recht zich voordoet en een slachtoffer bediende of werkmans zich als burgerlijke partij stelt, moet ook dan de rechter de beginselen niet kennen van de Maatschappelijke Zeker-

heid in het algemeen, en in het bijzonder van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit en de wetgeving op de arbeidsongevallen?

Is alles wat Maatschappelijke Zekerheid betreft niet van groot belang voor de vrederechter wanneer hij het bedrag van zekere onderhoudsgelden dient vast te stellen?

In dat opzicht is er meer te verwachten, wat de eenheid in de rechtspraak betreft, van de bijdrage van een advocaat welke voor alle rechtsmachten pleit dan van de gespecialiseerde rechter.

Er dient ook aan herinnerd dat krachtens de huidige wetgeving op de arbeidsongevallen het mogelijk is ingevolge de statuten der aangenomen gemeenschappelijke kassen de geschillen inzake arbeidsongevallen te doen beslechten door een arbitrale commissie welke is samengesteld uit een voorzitter, magistraat te dien einde aangesteld door de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep, en een gelijk aantal werkgevers en werknemers ⁽⁶⁹⁾.

Is dergelijke instelling beter dan de alleenzetende rechter? Een enkele ervaring volstaat niet om er over te oordelen doch zou het toeval zijn dat juist in dat ene geval uit de rechtspraak naar hetwelk wordt verwezen de arbitrale commissie een zuiver juridisch gemotiveerde beslissing verleende terwijl de rechtbank van eerste aanleg zetende in graad van beroep zonder het recht te veronachtzamen de eerste beslissing hervormde op grond van billijkheids- en feitelijke argumenten ⁽⁷⁰⁾?

Dit voorbeeld drukt de kop in van de mening dat enkel de tussenkomst van werknemers en werkgevers eerbied voor feiten en billijkheid waarborgt.

Wat geldt voor de geschillen inzake arbeidsongevallen geldt voor de geschillen inzake beroepsziekten.

Anderzijds ziet men niet in waarom werknemers en werkgevers zouden moeten tussenkomen in de rechtsbedeling aangaande geschillen inzake inning van bijdragen voor de R.M.Z. en aangaande de geschillen tussen werkgevers en compensatiekassen inzake gezinsvergoedingen.

De uitbreiding der bevoegdheid van de werkrechttersraad tot de scheikundigen, actuariën, ingenieurs, handels- en technische bestuurders komt logisch voor. Uitgesloten moeten echter blijven zij die in hoedanigheid van afgevaardigde beheerder, zaakvoerder, directeur of ten analogen titel aan het hoofd van de dagelijkse leiding ener onderneming staan.

Deze personen zijn in feite tegelijk werkgever en werknemer. De syndicaten hebben zich tot heden hun lot niet aangetrokken noch moeten aantrekken. Waarom zouden de geschillen die hen betreffen, o.m. aan hun oordeel moeten worden onderworpen?

Onder voorwendsel dat thans de Maatschappelijke Zekerheid op hen toepasselijk is wil men ook de geschillen tussen landbouwarbeiders en patroons aan de bevoegdheid van de werkrechttersraad onderwerpen.

Heeft men er echter wel aan gedacht dat de werkrechttersraad samengesteld is of zal zijn o.m. uit een werkgever en een werkgeversafgevaardigde welke in de regel enkel in industriemiddens thuis is? Een ernstig argument voor hun tussenkomst n.l. hun kennis der gewoonten van het bedrijf en van de mentaliteit der betrokken partijen valt hier weg. Is het niet beter de vrederechter bevoegd te laten, die de mentaliteit van de landbouwer beter dan wie ook kent en die, thuis in zijn kanton, als een familievader in zijn gezin, verzoeningen beter zal kunnen bewerken dan wie ook en de juiste beslissing zal weten te treffen wanneer het nodig is.

De idee van de straffkamer in een arbeidsgerecht kan niet worden toegejuicht. Dat de strafrechter

ongraag een industrieel straft voor inbreuk op een sociale wet op dezelfde zitting na een dief of een aftruggelaar kan waar zijn, doch geldt hetzelfde niet inzake verkeersongevallen?

Bestaat de oplossing niet eerder in het inrichten door het parket van zittingen waar niets dan inbreuken van dezelfde aard worden voorgebracht?

Het is ook niet aan te nemen dat het parket de inbreuken op sociale wetten eerder zonder gevolg zou rangschikken dan andere. Wanneer de arbeidsinspecteurs P.V. opstellen en doorzenden treedt het parket in werking zoals in alle andere strafrechterlijke aangelegenheden.

Meer dan welke rechtstak ook vereist de strafwet een strenge rechtsdiscipline tot eerbiediging van het beginsel «nullum crimen nulla poena sine lege». Niet juristen met strafrecht gelasten levert ernstig gevaar op voor willekeur in deze uiteraard delicate en belangrijke stof.

Inzake gebrekkigen en verminkten geldt dezelfde wetgeving voor loontrekkenden en niet-loontrekkenden ⁽⁷¹⁾. Weliswaar genieten de loontrekkenden van een meer gunstig regime ⁽⁷²⁾ doch dit is geen reden om over het verhaal van beide categorieën gebrekkigen en verminkten door een afzonderlijke rechtsmacht te laten oordelen zoals door de hh. De Swaef, Magrez en Stranart wordt voorgesteld ⁽⁷³⁾. Er bestaat helemaal geen reden om het verhaal van alle gebrekkigen en verminkten zonder onderscheid door een arbeidshof te doen beslissen zoals in het wetsvoorstel Major ⁽⁷⁴⁾.

De wetgeving ten voordele van de gebrekkigen en verminkten is niet in de Maatschappelijke Zekerheid ingelast. Meer dan al wat met dit laatste betrekking heeft is de aanspraak van de gebrekkigen en verminkten een recht op tussenkomst van een openbare dienst, derwijze dat de beoordeling der geschillen daaromtrent in de schoot van een administratieve commissie zeer goed gerechtvaardigd wordt voornamelijk geleid op de terzake geadapteerde samenstelling ervan ⁽⁷⁵⁾.

Wat geldt voor de gebrekkigen en verminkten geldt ook voor de geschillen aangaande de arbeid der vreemdelingen.

De commissie welke thans oordeelt over het beroep tegen een weigeringsbeslissing van de bevoegde minister is samengesteld uit een afgevaardigde van de minister van buitenlandse zaken en buitenlandse handel, een afgevaardigde van elkeen der ministers van justitie, binnenlandse zaken, arbeid, economische zaken en verkeer ⁽⁷⁶⁾.

Beter dan een rechtbank komt een aldus samengestelde commissie aangewezen voor om over bedoelde geschillen te oordelen. Ook de bevoegdheid van de Raad voor economisch onderzoek inzake vreemdelingen aan een arbeidshof toevertrouwen is een andere bekentenis dat het sociaal recht niet nauwkeurig te bepalen is vermits enkel niet loontrekkenden daarbij geïnteresseerd zijn ⁽⁷⁷⁾.

Het argument dat dergelijke maatregel gewenst is omwille van het belang dat er in bestaat alle beroepsbezigheden der vreemdelingen door gemeenschappelijke bevoegdheidsregelen voor betwiste zaken te laten beheren kan evengoed omgekeerd worden om de geschillen inzake arbeid van loontrekkende vreemdelingen niet aan een arbeidshof toe te vertrouwen ⁽⁷⁸⁾.

Zeggen dat de reglementering van de activiteit der zelfstandige arbeiders reeds door principes is bepaald welke overeenkomen met die van de reglementering der activiteit der loontrekkenden (kinderbijslagen bv. en in de toekomst de ouderdomspensioenen) is bekennen dat men met het uitwerken van de bevoegdheid van een arbeidsrechtbank en een arbeidshof zeer voorzichtig moet zijn ⁽⁷⁹⁾.

Wanneer elke richtlijn over boord wordt geworpen is alles mogelijk: waarom zouden ook de geschillen inzake huishuur bv. niet aan een arbeidsrechtbank worden onderworpen?

Als besluit wat de bevoegdheid van de werkrechttersraad betreft: afgezien van een zeer bescheiden uitbreiding der bevoegdheid tot bepaalde personen nl. scheikundigen, actuarissen, ingenieurs, handels- en technische bestuurders komt het niet aangewezen voor de bevoegdheid van de werkrechttersraad uit te breiden.

Nog een zeer kort woord nopens de procedure. Het is goed de voorzitter — doctor in de rechten — ook in verzoening te laten zetelen zodat het verzoeningsbureau voor kleine geschillen onmiddellijk zou kunnen vonnissen zonder dagvaarding bij mislukken van de verzoeningspoging.

De afschaffing der gemengde kamer en de sommaire niet bindende aanwijzing der bevoegde kamer door de voorzitter — doctor in de rechten — bij betwisting van de hoedanigheid welke noodzakelijk voor het verzoeningsbureau in limine litis zou moeten worden opgeworpen, lijkt eveneens een gelukkig voorstel tot hervorming.

Dit bondig overzicht nopens de vraag of de werkrechttersraad moet afgeschaft of hervormd worden kan hier worden afgesloten.

De rechterlijke macht waarborgt de vrede in de samenleving. Revolutionnaire experimenten in dit domein dienen te worden vermeden. Slechts een gematigde progressistische hervorming in de hoger aangehaalde en verdedigde zin komt verantwoord voor.

- (1) Zie o.m. Le Progrès social Mai 1948, n° 9; Revue de droit social, 1949 n° 4 et 5 1951 n° 3 en 1951 n° 6; Bulletin social des industries, mars 1951 et juillet-août 1953; Bulletin de la Fédération des Industries Belges, 26 mars 1953; Les Nouvelles; Droit social II.
- (2) P. Pic: Législation industrielle, 1930, n° 1298.
- (3) Pandectes Belges V° Prud'hommes.
- (4) Capart: Traité juridique et pratique des conseils de prud'hommes, 1919 n° 84.
- (5) Pas. 1932-I-31.
- (6) Artikel 31 wet van 9-7-1926.
- (7) Artikel 25 ibid.
- (8) Artikel 26 ibid.
- (9) J. des T., 1950 p. 699, 1951 pp. 597 et 125. Revue de droit social 1951, p. 79.
- (10) Capart: a.w. n° 11.
- (11) Artikelen 94 en 95 wet van 9-7-1926, K.B. 10-6-1952, Staatsblad 1-7-1952.
- (12) Artikelen 120 en 122 wet van 9-7-1926.
- (13) Diderich: Le contentieux de la sécurité sociale.
- (14) Prof. Horion in «Le Progrès social», mai 1948, n° 9, p. 43.
- (15) Geysen in Revue de droit social, 1949, n° 4, p. 100.
- (16) Les Nouvelles, Droit social, n° 1070.
- (17) Id. ibid.
- (18) Artikel 53 wet van 9-7-1926.
- (19) Les Nouvelles, Droit social, n° 235.
- (20) Artikel 53 wet van 9-7-1926.
- (21) Artikel 5, § 5, wet van 9-7-1926.
- (22) Id., § 4.
- (23) Artikel 65, § en 4, wet van 9-7-1926.
- (24) Prof. Horion in Le Progrès social, mai 1948, p. 41 en 42.
- (25) Prof. De Bruyne: Inleiding tot de wijsbegeerte, uitgave 1941, bl. 235.
- (26) Bulletin de la Fédération des Industries Belges,

- 26 mars 1953, p. 563, J. Felix in Revue de droit social 1951, n° 6.
- (27) Wetsvoorstel Humblet & cs. Nouvelles, Droit social II, n° 1088.
- (28) Geysen in Revue de droit social, 1949, n° 5, p. 133.
- (28/2) Wetsvoorstel Major, artikel 13.
- (28/3) Id. artikel 14.
- (28/4) Id. artikel 16.
- (28/5) Id. artikel 24.
- (28/6) Id. artikel 27.
- (28/7) Id. artikel 44.
- (28/8) M. A. Pierson: Les Nouvelles n° 1409.
- (29) Bulletin de la Fédération des Industries Belges, 26 mars 1953, p. 568.
- (30) Ibid.
- (32) Ibid.
- (33) Les Nouvelles, Droit social II, n° 1086.
- (34) Ibid.
- (35) Ibid.
- (36) O.m. ibid., n° 1088. Bulletin de la Fédération des Industries Belges, 26-3-1953, p. 567. - Prof. Horion in Le Progrès social, mai 1948, p. 38.
- (37) Felix in Revue de droit social, 1951, n° 6, p. 51. - Horion in Le Progrès social, mai 1948, n° 9, p. 40.
- (38) Les Nouvelles, Droit social II, n° 1030.
- (39) Zie de sub (1) aangehaalde werken.
- (40) Les Nouvelles; Droit social II, n° 1070; Geysen: Revue de droit social, 1949, n° 5, blz. 130; Wetsvoorstel Major.
- (41) Bulletin de la Fédération des Industries Belges, 26-3-1953, p. 576 en Horion, aangehaald artikel, blz. 36.
- (42) Horion, aangehaald artikel, blz. 35.
- (43) Wetsvoorstel Humblet.
- (44) Diderich: Le Contentieux de la sécurité sociale, blz. 33.
- (44/2) Wetsvoorstel Major, artikel 9.
- (45) Willems in Revue de droit social, 1948, n° 6, p. 163.
- (46) Horion, aangehaald artikel, blz. 40.
- (47) Bulletin de la Fédération des Industries Belges, 26-3-1953, p. 574.
- (48) Centre d'étude de la Réforme de l'Etat; aangehaald door Horion in aangehaald artikel, bl. 42.
- (49) Prof. Horion, aangehaald artikel, blz. 42.
- (50) Zie artikel 3, § 3, wet op het arbeidscontract, 4-3-1954; artikel 5, § 2, wet op het bediendencontract, 11-3-1954.
- (51) Bulletin social des industries, p. 338.
- (52) Ibid.
- (53) Les Nouvelles; Droit social II.
- (54) Wetsvoorstel Humblet.
- (55) Zie artikel 2, § 2, wet van 29-5-1952.
- (56) J. d. T., 1951, p. 125.
- (57) J. d. T., 1951, p. 158.
- (57b) Volgens artikel 98 van de Provincieraad mogen de advocaten die deel uitmaken van de Bestendige Deputatie geen advies geven in zaken welke van aard zijn aan de Deputatie te worden onderworpen of waarvan zij de vervolging zou hebben toegelaten. De voorgestelde oplossing kent dus een voorgaande.
- (58) Van Goethem: Précis de législation sociale belge, 1939, p. 5.
- (59) Van Goethem & Geysen: Droit du travail, 1950, p. 5.
- (60) Staatsblad 30-12-1944; Voordracht aan de Regent B.W. 288-12-1944, 2° paragraaf.
- (61) Molenaars: Arbeidsrecht, deel I, p. 374.
- (62) S. David: La nature juridique des cotisations à la sécurité sociale, p. 8.
- (63) Ibid., p. 7.
- (64) Cass. 25-9-1947, J.T. 1947, 599; over het vierde middel.
- (64b) Wet 27-7-1953, artikel 11.
- (65) Wet van 4-8-1930, artikel 117, al. 1.
- (66) Zie S. David a.w., p. 8 en 9 in fine.
- (67) Artikel 115 wet van 4-8-1930.
- (68) Artikel 24, § 4, wet van 24-12-1903.
- (69) Artikel 24, § 2 en 3, wet van 24-12-1903.
- (70) Van Oost t/ Caisse commune des charbonnages du centre, vonnis 9-1-54, Rechtbank van Eersten Aanleg te Bergen, niet uitgegeven.
- (71) K.B. 21-9-1953; Wet van 10-6-1937.
- (72) R.B. 19-5-1949.
- (73) Les Nouvelles; Droit Social, n° 1074.
- (74) Artikel 9.
- (75) Artikel 9 wet 10-6-1937.
- (76) Artikel 10 K.B. 31-3-1936.
- (77) K.B. 16-11-1939, artikel 7.
- (78) Wetsvoorstel Major, toelichting bij artikel 9.
- (79) Ibid.

Antwoord van Mr L. FREDERICQ Staflhouder der Balie van Gent

Mijnheer de Voorzitter,

Het is voor mij een bijzonder en groot genoegen, als Staflhouder, de plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie bij te wonen. Dit stelt mij inderdaad in de gelegenheid haar van harte geluk te wensen om de vruchtbare activiteit waarvan ze tijdens het verlopen jaar onder uw schrandere en dynamische leiding blijkt heeft gegeven,

Mijn waarde Confrater, Mter Van Hoecke,

U hebt als onderwerp van uw studie een probleem uitgekozen, waarvan het belang en de actualiteit onbetwistbaar zijn. Het meesterschap en de realiteitszin waarmee U het vraagstuk van de hervorming der Werkrechttersraad behandelt hebt, bewijst dat U helemaal thuis zijt in dit gedeelte van het Arbeidsrecht.

Het is dan ook welgemeend dat ik U feliciteer : door ons een uitstekende synthese te geven van de kritieken uitgebracht op de werkwijze der Raden en van de wijzigingen voorgesteld om hierin verbetering te brengen, hebt U zich van de vooropgestelde taak op meesterlijke wijze gekweten.

Ik kan best de aantrekkingskracht begrijpen welke het Arbeidsrecht op U uitoefent. Dit nog recent recht — beziel met het ideaal in de eerste plaats de belangen der economisch-zwakken te beschermen en te bevorderen — is immers in voortdurende evolutie en in volle groei.

En de aandacht, die U meer in het bijzonder aan een goede werking der werkrachtersraden wijdt, begrijpt men des te beter, daar sedert de bevrijding, het belang van deze jurisdictie steeds groter geworden is. Op dit punt zijn de statistieken zeer leerrijk.

In 1951 b.v. werden voor het Rijk 15.350 zaken ingeschreven op de rol van de Werkrechtersraden van Eerste Aanleg; de geschillen, waarin een verzoening tot stand kwam, waren ten getal van 4.930 en 3.473 vonnissen werden uitgesproken die een einde stelden aan betwistingen.

De betrokken geldelijke belangen zijn, voornamelijk sinds de toepassing van de wet van 18 Mei 1951, eveneens aanzienlijk toegenomen. Zo bereiken de globale bedragen der zaken, op de rol gebracht van de Kamer voor Bedienden van de Werkrechtersraad te Brussel, regelmatig het miljoen (Zie *Novelles, Droit Social, T. II, Statistique, n° 103*).

* * *

Vermits het tot de traditie behoort dat de Stafhouder zijn indrukken te kennen geeft, opgedaan bij de lezing van de voordracht, waarvan de tekst hem vooraf ter hand wordt gesteld, zal ik zeggen dat ik het met sommige der voornaamste punten van uw uiteenzetting volkomen eens ben. Zo heeft o.m. het deel van uw studie dat het bestaan, de samenstelling en het voorzitterschap van de Werkrechtersraad behandelt mijn bijzondere aandacht weerhouden, daar het toelaat een parallel te maken tussen het arbeidsrecht en het handelsrecht, en dat een dergelijke vergelijking nogmaals aantoont dat, ook op het gerechtelijk plan, wanneer aan feitelijke gegevens gelijkaardige oorzaken ten grondslag liggen, de gevolgen dezelfde moeten zijn.

Men spreekt er heden ten dage van, de bevoegdheid der Werkrechtersraden aan de gewone Rechtbanken toe te kennen. Maar heeft men ook niet onlangs de afschaffing der Handelsrechtbanken voorgestaan? De verdwijning, zowel van het ene als van het andere dezer Rechtscolleges, ware, mijn inziens, zeer te betreuren.

Het doel zelf van het arbeidsrecht dat zich om het lot der werkende klasse bekommert, en de aard der vraagstukken tussen werkgevers en werknemers die het geroepen is te ordenen, onderstelt een rechtscollege, doordrongen van sociale werkelijkheidszin, een rechtscollege waaraan elk formalisme vreemd is en dat, met de vereiste spoed en zonder veel kosten de voorgelegde geschillen kan beslechten.

Indien we nu de taak van het handelsrecht beschouwen dat het ordenen beoogt der betrekkingen tussen zakenlieden, wier eerste doel bestaat in het boeken van winst, dan spreekt het vanzelf, dat bij de toepassing van dit recht rekening dient gehouden met de eigen behoeften van het zakenleven, namelijk met de noodzakelijke snelheid in het afhandelen der zaken en met de gebiedende eisen van het krediet. Hoe kan men dan de afschaffing verantwoorden der handels-

rechtbanken, speciaal bestemd om vlug en met vereenvoudigde rechtspleging uitspraak te doen over geschillen in zake handel.

Zowel als de opvatting dat de handelaars in de handelsrechtbanken dienen vertegenwoordigd te zijn, dringt de gedachte zich op dat de Werkrechtersraden rechters moeten bevatten door de werkgevers en werknemers afgevaardigd. Misschien zijn de Werkrechters soms geen uitstekende rechtsgeleerden, maar welk belang heeft dit ten slotte? Kennen zij soms niet beter dan de gewone burgerlijke rechters de psychologie der beroepsbetrekkingen in het dagelijks leven? Zijn zij niet beter op de hoogte van de werkelijke arbeidsvoorwaarden en van de eigen geestestoestand der arbeiders en bedienden?

Anderzijds, wie zou in staat zijn van het handelsrecht te maken wat het moet zijn — een levend recht — tenzij de handelaars zelf, deze beroepsmensen, die verkeren in een bijzondere omgeving met eigen mentaliteit en die zowel de gebruiken, als het fijne van het zakenleven kennen, niet van horen zeggen, maar door de dagelijkse praktijk zelf?

Ja, de burgerlijke en de handelsrechter verkeren ieder in een verschillend milieu.

Ik ben ten slotte ook uw zienswijze toegedaan wat het voorzitterschap der Werkrechtersraden betreft. Vroeger reeds heb ik de mening verdedigd dat de Handelsrechtbanken eveneens zouden dienen voorzeten door een jurist, beroepsmagistraat. Bestaat er in de huidige toestand geen tegenstrijdigheid tussen het feit en het recht? In principe, gaan de vonnissen uit van de Handelsrechters, maar iedereen weet dat zij, in feite, het werk zijn van de Referendaris, een rechtsgeleerde van beroep.

Deze toestand is niet verschillend van die der Werkrechtersraden; hier ook ware het nuttig het voorzitterschap toe te vertrouwen aan de rechtskundige bijzitter, die zich uitsluitend aan deze functie zou wijden. Reeds is de bijzitter, gespecialiseerd en onpartijdig magistraat, meestal de enige die het dossier goed kent, en, in elk geval, is hij het die belast is met het opstellen van het vonnis. Waarom talmt men dan het recht aan te passen aan de feitelijke toestand?

* * *

Mijn waarde Confrater Van Hoecke,

Aangaande andere punten van uw betoog, ben ik echter zo vrij enig voorbehoud te maken, en is mijn mening minder stellig dan de uwe. Ik vraag mij inderdaad af, of U de te verwezenlijken veranderingen niet uit een te eng standpunt beschouwt. Zou de hervorming die U beperkt tot een eenvoudige aanpassing van de actuele werking der Werkrechtersraden de grenzen van uw voorstel niet mogen te buiten gaan. Zou het niet aangewezen zijn verder door te drijven, en een meer logisch opgevatte en geordende berechting in te richten, welke alle geschillen zou omvatten die rechtstreeks met de arbeid in verband staan?

Naar mijn mening, hangt het antwoord op deze vragen in principe af van de opvatting die men er op na houdt nopens de natuur zelf van het sociaal recht. Het probleem houdt verband met vraagstukken van meer algemene aard en meer bepaald met de kwestie of het Arbeidsrecht zich in zijn huidige graad van ontwikkeling reeds genoegzaam gekristalliseerd heeft en een juridische zelfstandigheid bereikt heeft die de oprichting van eigenlijke Arbeidsrechtbanken rechtvaardigt.

En hier ook past een vergelijking tussen het handelsrecht en het sociaal recht, want theoretisch gezien zijn het bestaan en de organisatie der handelsrechtbanken enkel verantwoord in zover het handelsrecht werkelijk een zelfstandig recht uitmaakt. Welnu, indien de redenering gevolgd voor het Handelsrecht juist is, dan is deze ook van toepassing op het Arbeidsrecht.

Geachte Dames en Heren,

Het is wel interessant vast te stellen dat een reactie zich openbaart tegen de opvattingen aangaande de systematische eenmaking van het privaatrecht, die de opslorping voorstaan van de zogenaamde uitzonderingsrechten en meer bepaald van het Handelsrecht, door het Burgerlijk recht, dat als het gemeen recht beschouwd wordt.

Twee recente werken — ze zijn beide in 1954 verschenen — nl. de «Principes de droit commercial», van de heer Van Rijn, Prof. aan de Universiteit van Brussel en het «Traité de droit commercial» van de heren Hamel en Lagarde, Prof. aan de Universiteit van Parijs, wijzen als in strijd met de werkelijkheid en vereisten van de praktijk, de mening af, volgens welke het Handelsrecht slechts een aanvullende discipline zou zijn, met als taak de algemene principes van het burgerlijk recht aan te passen aan het economisch leven.

Laatstgenoemden vooral verdedigen de stelling, dat het Handelsrecht een zelfstandige rechtswetenschap geworden is, met eigen technische vereisten. Natuurlijk moeten zekere regelen van burgerlijk recht, en meer in het bijzonder de algemene theorie der verbintenissen van toepassing blijven, omdat zij zich opdringen aan alle privaatrechtelijke betrekkingen, maar de heden-daagse diepgaande economische ontwikkeling had tot gevolg de methodes en de oplossingen van het privaatrecht wezenlijk te wijzigen en te onderscheiden, naar gelang van zijn bijzonder toepassingsgebieden.

Alzo is het Handelsrecht enigszins autonoom geworden, en deze noodzakelijke zelfstandigheid uit zich namelijk door de snelheid der handelsverrichtingen en de primauteit aan het krediet toegekend. Zo b.v. stroken vele gebruiken in zake bank- en beursverrichtingen niet met de regelen van het burgerlijk recht en is het onmogelijk deze in het traditioneel kader der contracten van dit burgerlijk recht in te schakelen.

Na de substantiële eenheid tussen het burgerlijk en het handelsrecht te hebben verworpen, is het logisch en nuttig tussen deze beide rechtswetenschappen de vastgestelde dualiteit te erkennen en door een dualiteit der rechtscollages, de wettigheid der Handelsrechtbanken te huldigen.

En nu rijst de hoofdvraag: heeft ook het Sociaal recht meer bepaald het Arbeidsrecht (1) een voldoende graad van zelfstandigheid bereikt om een afzonderlijk vak van het recht te vormen en een afzonderlijke jurisdictie te rechtvaardigen? U zegt: neen. Ik zou niet zo categoriek durven zijn.

Deskundigen beweren van wel. Zo stellen autoriteiten als Prof. Van Goethem van Leuven en Prof. Horion van Luik, het gemeenschappelijk doel in het licht van het complex van sociale wetten, die voornamelijk sedert de oorlog 1914-1918 als gevolg van de noodwendigheden van het ogenblik, zonder vooropgezet plan gestemd werden. Door hun maatschappelijke grondslag vertonen zij nochtans een onderscheiden eenheid en zij wijken af zowel van het burgerlijk als van het administratief en publiek recht.

Prof. Horion, die van de eenheid van het maatschappelijk recht diep overtuigd is, schrijft: Onder het

uiterlijk voorkomen van een overvloedige wetgeving, waarvan de samenhang niet steeds op het eerste opzicht blijkt, schuilt een geheel van wettelijke bepalingen, die gericht zijn op eenzelfde doel, op dezelfde beginselen berusten, en volgens een zelfde richtlijn moeten toegepast worden. De verschillende sociale wetten moeten de ene door de andere worden verklaard. De onbekendheid met een wet doet ongerijmdheden begaan bij de toepassing van een andere; meer bepaald onderstelt de toepassing van de wetten op de maatschappelijke zekerheid de kennis en de vertrouwdeheid met de bepalingen en beginselen vervat in het biendencontract. Alles hangt dus samen.

Indien deze zienswijze met de werkelijkheid strookt, past er dan bij een sociaal rechterlijke eenheid geen gerechtelijke exheid? «Om echt te zijn,» verklaart Prof. Durand (2), «moet het particularistisch karakter van een recht tot uiting komen in de rechtsorde. De toepassing van een particularistisch recht toevertrouwen aan de gewone rechtbanken, levert het dubbel gevaar op, dat de leemten in deze wetgeving worden aangevuld met ontleningen aan het gemeen recht en dat het in verband met dit gemeen recht, wordt verklaard en dus vervormd. Ieder bijzonder rechtstelsel moet zijn eigen rechtsmachten en zijn eigen proceduurrecht hebben. Indien werkelijk het arbeidsrecht de eenheid bezit en een autonomie vertoont, is het wenselijk de talrijke en gevarieerde jurisdicties en commissies die thans bestaan te vervangen door een eenheidsrecht, de Arbeidsrechtbank, die dan ook de Werkrechttersraad zal opslorpen (3).»

Zeker wil ik mijn opmerking niet voor een kritiek laten doorgaan, maar het zou mij ten zeerste geïnteresseerd hebben, nog duidelijker uw mening te kennen nopens de plaats die U eigenlijk toewijst aan het Arbeidsrecht in het geheel der rechtsverhoudingen; nopens zijn wezenlijke autonomie of desgevallend de graad van zijn afhankelijkheid, want naar mijn mening, geldt het hier een belangrijke factor in de zowel kritische als opbouwende waardering van elke hervorming op rechtsgebied. Mijn nieuwsgierigheid is inderdaad gerechtvaardigd, want men is altijd gretig naar het advies van een bevoegdheid als de uwe.

Mijnheer de Voorzitter,

Thans heb ik stellig reeds misbruik gemaakt van de mij toegemeten spreektijd. Nochtans wil ik niet eindigen zonder U nogmaals de dankbetuigingen over te maken van de Raad der Ode voor de organisatie van de voordrachten over deontologie die de Vlaamse Conferentie, met zoveel bijval, gedurende het verlopen gerechtelijk jaar ingericht heeft.

Wij rekenen op haar om de uiteenzettingen over onze beroepsregelen te hernemen, daar zij onontbeerlijk zijn om onze jonge confraters te doordringen van de tradities van eerlijkheid, rechtschapenheid en confraterniteit, die de Orde tot eer strekken.

Ons beroep is een pracht, omdat de bedrijvigheid van de advocaat zich in volle vrijheid mag ontplooiën. Het is dan ook onze plicht er voor te zorgen, dat ieder nieuwe generatie van pleitende juristen de voorrechten aan die onafhankelijkheid verbonden waardig zou blijven. Bij voorbaat dank ik de Vlaamse Conferentie voor haar waardevolle medewerking.

(1) Prof. Van Goethem: «Mag er nog van Sociale wetgeving gesproken worden?», Mededelingen. Koninkl. Vl. Academie, September 1954.

(2) Durant et Jaunaud: Traité de Droit du Travail, t. I, n° 202, blz. 257.

(3) Zie ook Deswaaf, Magrez et Stranart in de «Nouvelles, Droit Social, t. II»; en het wetsvoorstel Major tot instelling van het Arbeidshof en de Arbeidsrechtbanken, 17 Juni 1954, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 86, B.Z. 1954, n° 1.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr G. DEBRA

Voorzitter van de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent

Dat de Vlaamse Conferentie bij het hernemen van haar werkzaamheden op haar Plechtige Openingszitting zo een uitgelezen gezelschap begroeten en verwelkomen mag, is voor haar een grote eer en een grote aanmoediging.

U Mijnheer de Stafhouder, begroet ik in de eerste plaats.

Wij hebben verleden jaar uw batonnaat begroet, met er onze vreugde en fierheid over uit te spreken, dat de schittering van uw rijke persoonlijkheid en van de verschillende hoge waardigheden die de uwe zijn, en de roem van uw verdienstelijk geslacht, op de ganse Balie zouden afstralen, er tevens aan herinnerend wat de Fredericq's voor de geschiedenis van de Vlaamse Conferentie betekenden, en daarin de zekerheid puttend voor wat de Vlaamse Conferentie van U verwachten kon.

Vandaag brengen wij U zo gaarne en eerbiedig hulde voor al de blijken van waardering en voor de daadwerkelijke steun die zij in het verlopen jaar van U ontvangen mocht.

Aan de meeste van onze manifestaties hebt Gij, niettegenstaande uw zo menigvuldige bezigheden, deelgenomen;

al onze plechtige vergaderingen hebt Gij met uw aanwezigheid vereerd;

verschillende van onze initiatieven hebt Gij daadwerkelijk gesteund;

door het bijwonen van de door ons ingerichte voordrachten over deontologie voor alle jonge Confraters verplichtend te maken, hebt Gij er de doeltreffendheid in aanzienlijke mate van verhoogd;

De Confraters begroeten in U hun grote vrij gekozen voorman, die op schitterende wijze in zijn persoon de professionele hoedanigheden belichaamt.

Dat U dit jaar het Voorzitterschap werd opgedragen van de Benelux-commissie voor eenmaking van het recht, werd door allen mede aangevoeld als een eer voor de Balie waarvan Gij de Stafhouder zijt.

Mijnheer de Eerste-Voorzitter van het Hof van Beroep;

Moet ik U zeggen met welke onverholven vreugde en fierheid wij U telken jare op onze Plechtige Openingsvergadering begroeten.

Wij zijn ten zeerste vereerd omdat in uw persoon de Hoogste Rechterlijke Overheid van dit Rechtsgebied met de hoge waardigheid aan dit ambt en het geprezen gezag aan uw grote persoonlijkheid verbonden, ons de zedelijke steun brengt van haar aanwezigheid.

Deze aanwezigheid is ons nog duurbaarder wijl gij en als mens en als magistraat, steeds uw levendige bekommernis betuigt voor de vrijwaring van deze nationale en culturele waarden, waarvoor ook de Vlaamse Conferentie, op het plan dat het hare is, sinds haar bestaan op de bres staat.

Op een plechtige vergadering van het Hof van Beroep, waarop enkele maanden geleden, de rouwhulde van een groot Magistraat werd uitgesproken, hebt Gij, na al zijn verdiensten te hebben geloofd, er de volgende bijzondere hulde aan toegevoegd:

«Het beeld dat ik van de duurzame overledene komt te schetsen ware echter geheel onvolledig moest

ik, bij al die goede hoedanigheden de verdienste niet in het licht stellen die hij door zijn ijver voor de opbloei van de Vlaamse cultuur onder al haar aspecten heeft verworven.

»Vlaming van huize uit is hij zijn leven lang aan zijn geboortegrond en aan zijn moedertaal innig verbonden geweest en aan het ideaal van de Vlaamse juristen is hij onwankelbaar trouw gebleven.

»En toen dan ook eindelijk de wet van 15 Juli 1935 de vervlaamsing van het gerecht officieel heeft ingeluid en de Vlaamse toekomst is komen verzekeren, heeft hij, door zijn aangeboren taalgevoel gediend, zijn beste krachten gewijd aan de zuivering van de taal waarin voortaan onze beslissingen zijn gesteld.»

Deze taal klinkt nog zo nieuw en zo stimulerend, dat zij, op een vergadering als deze, dankbaar in herinnering dient te worden gebracht.

Mijnheer de Procureur-generaal,

De vele blijken van sympathie en waardering die U steeds voor de Vlaamse Conferentie en haar werking hebt betuigd, en uw vererende aanwezigheid op al haar plechtige vergaderingen, worden door ons zeer hoog geschat.

Wij begroeten in U de gezaghebbende leider van een parket-generaal dat in de lande zeer hoog aangeschreven staat, en waarvan verschillende eminente magistraten de Vlaamse rechtsliteratuur met aanzienlijke bijdragen hebben verrijkt;

Meteen, aan al de leden van de Magistratuur, Mijnheer de Ere-Eerste-Voorzitter, Heren Raadsheren bij het Hof van Beroep, en de Heren Magistraten van het Parket-generaal; U Mijnheer de Procureur des Konings, en de Heren magistraten van de Rechtbank van Eersten Aanleg en het Parket.

U Mijnheer de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, Mijnheer de Voorzitter van de Werkrechttersraad; zeggen wij dank voor uw aanwezigheid.

* * *

Omdat zij, door op dit gerechtsgebouw, onze plechtige Openingsvergadering te komen bijwonen, aan deze een gans bijzondere luister hebben bijgebracht,

bedanken wij eerbiedig voor hun vererende aanwezigheid,

Mijnheer de Minister van State De Schrijver,

Mijnheer de Gouverneur, Mijnheer de Rector van de Rijksuniversiteit en Mijnheer de Rector van de Rijkslandbouwhogeschool,

Mijnheer de Burgemeester van de Stad Gent en Mijnheer de Arrondissementscommissaris,

De Heer Minister van Justitie, tot zijn spijt belet aan deze vergadering bij te wonen, heeft zich laten vertegenwoordigen door Mter Verheggen, Cabinetsattaché, die wij hier begroeten,

Met vreugde onderstreep ik ook de aanwezigheid van de heer Haemerlinck, Consul der Nederlanden.

Mijnheer de Voorzitter van het Verbond der Belgische Advokaten,

Mijn Waarde Confraters van de vele zusterconferenties, van het Rechtskundig Weekblad, en het Journal des Tribunaux, en van de Gentse

Balie, hier zo talrijk aanwezig, het is met vreugde dat ik U, op deze hoogdag van de confraterniteit, van harte welkom heet.

Het is ook vanzelfsprekend dat ik een bijzonder woord richt tot onze Confraters van over de grenzen.

Meester Fijn van Draat, die hier de Stafhouder van de Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden vertegenwoordigt, en die voor ons reeds een trouw terugkerende vriend geworden zijt, en Mter Holst de Pellekaan, die hier de Vereniging der Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden vertegenwoordigt, U weet hoe zeer wij Uw aanwezigheid op prijs stellen;

de steeds talrijker vriendschapsbanden die zich tussen de leden van onze balies ontwikkelen, maken van de ontmoetingen tussen de confraters van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden, steeds meer festijnen van vriendschap en confraterniteit.

Maître Jean Lemaire, Membre du Conseil de l'Ordre des Avocats à la Cour d'Appel de Paris, qui représente ici Monsieur le Batonnier de Paris, et mes confrères de la Conférence du Stage de Paris, Maîtres Regnault et Hervier-Brédin,

vous qui n'avez pas besoin de comprendre la langue de nos délibérations pour vous sentir ici parmi les Vôtres, dans une atmosphère cordiale de confraternité et d'amitié, qui ne connaissent ni langues ni frontières, soyez les bienvenus et soyez remerciés d'être venus.

Unis à vos confrères de Hollande, de Luxembourg et de Belgique dans un même idéal de droit et d'humanisme, vous illustrez ici cette réalité que les peuples d'occident, tout en maintenant leur génie propre, ont assez d'histoire, de culture et d'idéal commun, que pour former ensemble cette Europe, qui seul pourra en être le bouclier, et la gardienne vigilante, et dans laquelle votre pays, de par sa grande histoire, brillera toujours d'un éclat particulier;

Monsieur le Président de la Conférence du Jeune Barreau de Luxembourg,

qui veuillez apporter ici un message d'amitié de Votre Barreau et de Votre pays, avec lequel nous sommes unis par des liens qui nous sont particulièrement chers, c'est avec joie que nous saluons Votre présence parmi nous.

* * *

Mijnheer de Voorzitter van de Conférence Française du Jeune Barreau, de hartelijke betrekkingen die tussen onze Conferenties bestaan, zullen, ik twijfel er niet aan, indien mogelijk, onder Uw Voorzitterschap, nog hartelijker worden.

Ik dank U voor Uw persoonlijke aanwezigheid en wens U van harte een succesrijk jaar toe.

Hooggeachte vergadering, alvorens het woord aan de feestredenaar te verlenen, weze het mij toegelaten, volgens traditie, eerst de nieuwe confraters toe te spreken.

Mijn Jonge Confraters,

Van op de Universiteit waar gij U, eerder op bespiegelende wijze in de rechtswetenschap hebt bekwaamd, komt gij in de complexe werkelijkheid van het volle leven — in een beroep dat voor de meesten onder U, de betrachtting is geweest van uw jarenlange studie, maar waarvan gij de grootheid, de vreugden en de zorgen die het meebrengt, de gans bijzondere regelen waaraan het beantwoordt, slechts ge-

leidelijk zult ontdekken, naargelang ge er nader kennis mee maakt.

Zoals geen enkel ander beroep, staat het in het teken van de waardige onafhankelijkheid en van de confraterniteit,

Vanaf de eerste dag wordt gij op volledig gelijke voet behandeld met al uw confraters, ook met de oudste onder hen; draagt gij dezelfde toga, dezelfde voor allen, zonder enig teken van onderscheid, geniet gij van dezelfde prerogatieven; voert gij hetzelfde vrije woord.

De rechten van de verdediging zijn heilig, en slechts daar, waar zij door een onafhankelijke advocatuur kunnen gevrijwaard worden, kan er spraak zijn van de vrijheid en de eerbied voor de menselijke persoon, waarop onze Westerse beschaving gegrondvest is.

Deze gelijkheid en deze onafhankelijkheid brengen overeenstemmende plichten mede.

Volledige loyaleiteit en correctheid, een toewijding die niet afgemeten wordt — hard werken en aanhoudende studie, belangloosheid en kiesheid, en steeds in alles eerbied voor de regelen van de confraterniteit en het fair-play.

Om U in deze grote Confrerie voor te leiden, U vertrouwd te maken met de haar eigen behoeften en atmosfeer, neemt de Vlaamse Conferentie U met vreugde in haar schoot op en heet er U van harte welkom.

Gij zult er Confraters en vrienden ontmoeten, steeds bereid U te helpen, en bij te staan en bij deze nodig ik U uit, nooit te aarzelen op deze hulp en raad beroep te doen waar gij ze ook mocht nodig hebben.

Verleden jaar werd voor de jongeren, een cyclus voordrachten over deontologie ingericht, allen gehouden door leden of oud-leden van de Raad der Orde;

Dit jaar zal hetzelfde geschieden en ik vraag U met aandrang deze zo nuttige en nodige voordrachten bij te wonen.

Bovendien zullen, in de schoot van de Vlaamse Conferentie, voor de Confraters die zich in het fiscaal recht willen bijwerken, een reeks voordrachten gehouden worden door twee eminente en in het vak bijzonder bevoegde magistraten: de heer Dumont, nu advocaat-generaal in het Hof van Verbreking, de heer Steigny, advocaat-generaal in het Hof van Beroep.

Ik betuig hen hier nogmaals mijn dank voor hun grote welwillendheid en ben ervan overtuigd dat deze voordrachten druk zullen gevolgd worden.

Verleden jaar heeft de Vlaamse Conferentie, naast haar meer beperkte studie-vergaderingen, een aantal plechtige vergaderingen belegd, waar benevens eminente persoonlijkheden uit eigen land, grootmeesters van het recht uit de naburige landen als conferenciers zijn opgetreden: Professor Julliot de la Morandière, Dekan van de Rechtsfaculteit van Parijs en Prof. Meijers uit Nederland.

Dit jaar zal hetzelfde gebeuren, en zal de Vlaamse Conferentie nog door verschillende andere initiatieven uw professionele, uw wetenschappelijke en uw algemeen culturele vorming helpen vervolmaken.

Weet echter ook dat gij in een Conferentie komt, die een meer dan tachtigjarige geschiedenis, — eigen adelsbrieven — en tradities heeft, en dat gij geroepen wordt om deze traditie op te nemen en voort te zetten.

Het is een « Vlaamse » Conferentie; U in te zetten voor de vrijwaring en de ontplooiing van het culturele erfgoed van uw eigen Volk is een ideaal dat geen enkel onder U, als verdediger van het recht, als gezond-, nationaal- en sociaal voelend mens en als be-

wust, verantwoordelijk lid van een élite, onverschillig mag laten.

Mevrouwen, Mijne Heren,

Het is me een werkelijk genoegen U Meester Roger Van Hoëcke als feestredenaar te mogen voorstellen.

Nog voor hij aan de Balie kwam mocht ik mee beleven met welke levendige belangstelling en met welk groot succes hij zich wijdde aan de studie van het Recht.

Als advocaat kennen we in hem de begaafde jurist,

de taale maar loyale tegenstrever, de minzame confrater en de goede vriend.

Geen onderwerp kon hem beter passen, dan het zo actuele en zo fel omstreden vraagstuk van de hervorming of de aanpassing van de arbeidsgerechten.

Na er lange jaren voor gepleit te hebben is hij sinds een paar jaar juridisch bijzitter van de Werkrechtscraad te Gent.

Hij heeft de instelling van binnen en van buiten uit zien leven en beoordeeld, en de rede die hij ons vandaag over zijn bedenkingen en ervaringen houden zal, zal zeker een waardevolle bijdrage betekenen voor het stellen en het oplossen van het probleem.

Meester Roger Van Hoecke, U hebt het woord.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 18 Maart 1954.

Voorzitter : M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever : M. Piret.

Advocaat-generaal : M. Mahaux.

Advocaat : Mr della Faille d'Huyse.

Vennootschap. — Vereniging in deelneming en vennootschap onder gemeenschappelijke naam.

Daar de vereniging in deelneming (handeling voor gemene rekening, association en participation) een vennootschap is, sluit zij in zich het in gemeenschap brengen van goederen en sluit zij het in gemeenschap brengen van de bedrijvigheid der deelgenoten niet uit, een en ander met het oog op het maken en verdelen van winst.

Niet is verboden, dat de deelhebber zich met het inwendig beheer van de vereniging bemoeit, noch dat hij tegenover derden optreedt als gevolmachtigde van de andere deelgenoot, mits hij maar niet handelt onder een firmanaam, noch met kennisgeving van zijn hoedanigheid als deelgenoot.

Het is partijen bij de vereniging in deelneming ook niet verboden te bedingen, dat bij de ontbinding van de vereniging een vereffening zal plaats hebben.

Het bestaan tussen deelgenoten van een vennootschap onder gemeenschappelijke naam, brengt met zich dat ieder hunner met al zijn goederen aansprakelijk is voor de voldoening van de schulden der vennootschap, onverschillig of hij ze al dan niet heeft aangegaan onder een firmanaam.

Société belge Industrielle t/ Punski Israël.

Gelet op het bestreden arrest, d.d. 2 Februari 1952 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Overwegende dat uit de stukken der rechtspleging blijkt dat de door verweerder ingestelde vordering er toe strekt ten nadele van aanlegster verbroken te doen verklaren een d.d. 22 September 1945 tot standgekomen overeenkomst, de rekening tussen partijen te doen opmaken, aanlegger te doen veroordelen tot betaling van schadevergoeding en de geldigheid te doen uitspreken van een beding, waarbij voormelde aanlegster een verbintenis om niet te concurreren aanging;

Overwegende dat partijen het niet eens zijn kunnen worden over de aard van bovenbedoelde overeenkomst,

daar aanlegster daarin een overeenkomst van vereniging in deelneming wou zien en verweerder een bij gebreke aan elke bekendmaking van het geschrift onregelmatige vennootschap in gemeenschappelijke naam;

Overwegende dat de eerste rechter en het Hof van Beroep in de overeenkomst van 22 September 1945 de oprichting hebben gezien van een vennootschap onder gemeenschappelijke naam;

Overwegende dat de rechter over de grond, na het bestaan van dergelijke vennootschap aangenomen te hebben, ten laste van aanlegster een veroordeling bij voorraad heeft uitgesproken;

Over de eerste drie middelen samen,

het eerste : schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1101, 1134, 1165, 1832, 1873, 1984, 1997 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 15, 17, 176, 177 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, welke Titel IX van Boek I van het Wetboek van Koophandel vormen;

eerste onderdeel : doordat het bestreden arrest beslist dat de vereniging, tussen partijen tot stand gekomen bij overeenkomst van 22 September 1945, geen vereniging in deelneming is, maar wel een onregelmatige vennootschap onder gemeenschappelijke naam, dewijl :

a) « de essentiële bestanddelen van het contract van vennootschap, namelijk het in gemeenschap brengen van geldmiddelen en bedrijvigheid met het oog op verwezenlijking en verdeling van winsten, besloten liggen » in de overeenkomst;

b) « de geïntimeerde (verweerder) daarin niet voorkomt als deelgenoot » omdat hij « met een beheersmacht bekleed is, deel uitmaakt van het bestuurscomité, in de hoedanigheid van gevolmachtigde van afdeling C de voor de klanten bestemde brieven ondertekent en in dezelfde hoedanigheid de voor de leveranciers bestemde brieven mag tekenen », terwijl de aldus geconstateerde feitelijke gegevens het bestaan van de aangevoerde vereniging in deelneming niet uitsluiten, daar deze tussen partijen een handelsvennootschap uitmaakt met in gemeenschap brengen van geldmiddelen en bedrijvigheid, waarvan het enig kenmerk is voor de derden verborgen te blijven, daar operaties verricht worden, enkel onder de naam van de werkende vennoot of vennoten, hetgeen noch het optreden van de niet werkende vennoot in een bestuurscomité, noch zijn optreden jegens derden in de hoedanigheid van lasthebber van de werkende vennoot uitsluit;

tweede onderdeel : doordat het bestreden arrest aldus beslist zonder antwoord te verstrekken op de

door aanlegster genomen conclusies, terwijl deze deed gelden « dat dient te worden opgemerkt, dat het tussen partijen tot standgekomen contract hem volstrekt verbiedt jegens derden in een andere hoedanigheid dan die van gevolmachtigde, dit wil zeggen van lasthebber, op te treden; welnu, dit sluit voor de geïntimeerde alle mogelijkheid uit voor de aangelegenheden van de vereniging jegens derden een persoonlijke verbintenis aan te gaan (artikel 1984 van het Burgerlijk Wetboek) »:

het tweede middel : schending van de artikelen 1101, 1134, 1165, 1832, 1873, 1984, 1997 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 15, 17, 176, 177 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, welke Titel IX van Boek I van het Wetboek van Koophandel vormen; 97 van de Grondwet,

eerste onderdeel : doordat het bestreden arrest beslist dat niet een vereniging in deelneming uitmaakt de overeenkomst, waarbij de partijen een speciale afdeling van de bedrijvigheid van een hunner (de aanleggende vennootschap) afscheiden van het overige dier bedrijvigheid om de andere partij financieel te doen deelachtig worden in de resultaten van alleen die afdeling in geval laatstbedoelde partij deelneemt aan de raad van beheer van die afdeling, welke bedrijvigheid voor derden verborgen wordt gehouden, naardien voormelde partij ten opzichte van die derden niet mocht optreden dan in de hoedanigheid van gevolmachtigde van de bedoelde afdeling der vennootschap, werkende vennoot in wiens naam uitsluitend met die derden gehandeld wordt,

zulks terwijl het wezenlijk karakter van de vereniging in deelneming haar geheim karakter is, vermits de vereniging als zodanig niet handelt met derden, die slechts handelen met de in zijn eigen naam optredende werkende vennoot, terwijl de betrekkingen tussen partijen volkomen willekeurig door hen worden geregeld, onder meer in dier wijze, dat zij de deelhebber in de inwendige beraadslagingen en beslissingen kunnen doen tussenkomen of hem zelfs ten opzichte van derden kunnen voorstellen als bediende of als lasthebber van de vereniging, zonder dat de vereniging deswege ophoudt een vereniging in deelneming te zijn;

tweede onderdeel : doordat het bestreden arrest beslist « dat de geïntimeerde, deelgenoot en gevolglijk lastgever zijnde, bovendien bekleed met een beheersmacht niet alleenlijk de lasthebber van appellante (aanlegster) is, wanneer hij de hoedanigheid van gevolmachtigde over de afdeling C neemt », zulks terwijl de vereniging in deelneming, daar zij geen rechtspersoonlijkheid bezit, niet bestaat ten opzichte van derden, met wie uitsluitend in naam van de werkende deelgenoot (aanlegster) wordt gehandeld, dezelve niettegenstaande het bestaan tussen partijen van de overeenkomst en het optreden — tussen partijen nog van de deelhebber in de raad van beheer, aan de deelhebber last kan geven om hem in betrekkingen met derden te vertegenwoordigen, zonder dat deze opdracht aan het contract zijn karakter van vereniging in deelneming doet verliezen;

het derde middel schending van de artikelen 1101, 1134, 1165 van het Burgerlijk Wetboek; 1, 2, 3, 5, 6, 176, 177 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, welke Titel IX van Boek I van het Wetboek van Koophandel vormen; 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest, de gronden van de eerste rechter overnemend, dienvolgens beslist dat « het bewijs dat het om een feitelijke vennootschap ging tevens terug te vinden is in het bepaalde bij artikel 18, hetwelk zegt dat er in geval van overlijden

grond aanwezig is tot regularisatie (oprichting van een vennootschap) of vereffening volgens de gewone handelwijze, zulks terwijl, indien het een vereniging in deelneming had gegolden, er enkel grond was tot « opmaking » van de rekeningen en terugbetaling van een schuldvordering », terwijl de verenigingen in deelneming plaats hebben « tussen de deelgenoten voor de voorwerpen, in de vormen, met de belangenverhoudingen en op de voorwaarden, welke zij onder hen zijn overeengekomen », zodat die verenigingen bijgevolg geheel naar willekeur door de partijen worden geregeld, onder andere ten aanzien van de gevolgen ener ontbinding en ten aanzien van de wijze van afrekening zijnde de « opmaking » van de rekeningen en de terugbetaling van een schuldvordering slechts een der mogelijke manieren van vereffening en de partijen vrij er andere te kiezen :

Overwegende dat het bestreden arrest, zowel in zijn eigen gronden als met verwijzing naar de gronden van het vonnis van 23 Juli 1949, een der vonnissen, waarvan beroep in hoofdzaak vastgesteld heeft, dat aanlegster en verweerder hun geldmiddelen en bedrijvigheid in gemeenschap hadden gebracht, zodoende een zelfstandig vermogen vormend, hetwelk volgens een bijzondere boekhouding zou worden beheerd, en zulks met het oog op het verdelen van de winsten, welke uit deze in gemeenschap brenging zouden voortspruiten; dat de exploitatie van dat vermogen onder een bijzondere benaming zou geschieden, welke trouwens geen firmanaam was; dat, ofschoon aanlegster het financieel beheer van het alzo opgericht organisme waarnam, verweerder in het beheer optrad, waar hij deel uitmaakte van het bestuurscomité en als gevolmachtigde de aan de leveranciers en de klanten gericht brieven tekende;

Overwegende dat de overeenkomst van 22 September 1945 bepaalde, dat in geval van ontbinding van de vennootschap deze zou vereffend worden en niet een « opmaking » van de rekeningen voorschreef;

Overwegende dat het eerste middel in zijn eerste onderdeel, het tweede en het derde middel aan het bestreden arrest verwijten uit die enkele vaststellingen het bestaan van een vennootschap onder gemeenschappelijke naam afgeleid te hebben, terwijl de in het arrest aangehaalde elementen volkomen verenigbaar waren met de stelling van aanlegster, volgens welke de overeenkomst van 22 September 1945 een overeenkomst van vereniging in deelneming was;

Overwegende dat de vereniging in deelneming, aangezien zij een vennootschap is, een in gemeenschap brengen van goederen in zich sluit en het in gemeenschap brengen van de bedrijvigheid van de deelgenoten niet uitsluit, een en ander met het oog op verwezenlijking en verdeling van winsten;

Overwegende dat in zodanig vereniging niet verboden is, dat de deelhebber zich met het inwendig beheer van de vereniging bemoeit, noch dat hij jegens de derden optreedt als gevolmachtigde van de andere deelgenoot, voor zover hij niet onder een bijzondere firmanaam, noch met aanvoering van zijn hoedanigheid van deelgenoot handelt;

Overwegende dat aan de partijen ook niet verboden is te bedingen, dat bij de ontbinding van de vereniging een vereffening zal plaats hebben;

Overwegende dat het bestaan tussen deelgenoten van een vennootschap onder gemeenschappelijke naam in zich sluit dat elk hunner zich met al zijn goederen verbindt tot betaling van de schulden der vennootschap, om het even of hij ze al dan niet onder een firmanaam aangaat;

Overwegende dat de rechter over de grond, ofschoon

de voor hem door aanlegster genomen conclusies de verklaring inhielden dat verweerder slechts als haar lasthebber kon handelen, niet heeft nagegaan of verweerder zich al dan niet persoonlijk verbonden had de verplichtingen te voldoen, welke ontstaan waren uit de door zijn optreden tot stand gebrachte rechtshandelingen;

Overwegende dat, waar het zich er toe beperkt op de conclusies van aanlegster te antwoorden « dat appellante even vruchteloos staande houdt dat de clausules van het contract elke persoonlijke verbintenis van de geïntimeerde uitsluiten », het bestreden arrest tegelijk artikel 97 van de Grondwet geschonden heeft, zoals het eerste middel in zijn tweede onderdeel daaraan verwijt, en het deel van zijne beslissing niet gerechtvaardigd heeft, waardoor het met bevestiging van het vonnis van 23 Juli 1949 tussen aanlegster en verweerder het tot stand brengen van een vennootschap in gemeenschappelijke naam vaststelde;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat van dit cassatie-arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigd arrest;

Veroordeelt verweerder tot de op de aanleg in verbreking gevallen kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

5e Kamer. — 22 Maart 1954.

Zetel : MM. Vranckx, voorzitter, Mast, verslaggever, en Buch.

Auditoraat : M. Huberlant.

Advocaten : Mrs de Mey en Van Leynseele.

1. **Rechtspleging.** — Gebruik der talen. — Geschil herstelvergoeding. (1)
2. **Rechtspleging.** — Memorie van antwoord (1).
3. **Rechtspleging.** — Verzoekschrift. — Voorwerp (2).
4. **Rechtspleging.** — Kosten (2).

1. *De memorie van antwoord op een verzoekschrift om herstelvergoeding dient uit de debatten te worden verwijderd wanneer zij gesteld is in de taal van het verzoekschrift en niet in de taal waarin de administratie de zaak krachtens de wet van 28 Juni 1932 behoort te behandelen.*
2. *De vraag om herstelvergoeding verliest alle voorwerp wanneer de verzoeker ingevolge wijziging van de geldende wetgeving voldoening heeft gekregen. De kosten komen ten laste van de tegenpartij.*

Van Gestel t/ Belgische Staat (Minister v. Financiën).

Gezien het verzoekschrift d.d. 28 Mei 1952;

Overwegende dat het verzoek er toe strekt van de Raad van State, bij toepassing van artikel 7, § 1, van de wet van 23 December 1946, een advies te bekomen volgens welk het billijk is aan verzoeker als vergoeding een som van 8.100 frank, verhoogd met de wettelijke interesten, uit te keren uit hoofde van de schade, die voor hem is ontstaan uit het feit dat hij geen vrijstelling heeft bekomen voor het bedrag van een bijbelasting waarvan de tegenpartij erkent dat zij niet verschuldigd was;

Overwegende dat terzake niet wordt betwist dat

bij de berekening van de door verzoeker voor het belastingjaar 1946 op 16 Juni 1947 betaalde bedrijfsbelasting op lonen en aanvullende personele belasting, een materiële vergissing werd begaan; dat verzoeker op 9 December 1947 van het ten onrechte bij aanslagbrief d.d. 27 Mei 1947 gevorderd bedrag vrijstelling vroeg; dat de directeur der belastingen, bij beslissing d.d. 6 September 1950, de aanvraag afwees omdat zij ingediend werd na de bij artikel 61, § 3, van de geordende wetten op de inkomstenbelastingen vastgestelde termijn van 6 maanden; dat verzoeker bij brief d.d. 21 September 1950 opnieuw vrijstelling vroeg, maar ditmaal op grond van artikel 2 van de wet van 30 Mei 1949; dat de directeur der belastingen op 27 September 1950 andermaal de aanvraag afwees daar de termijn van 3 jaar, gesteld bij artikel 2 van de wet van 30 Mei 1949, verstreken was; dat de raadsman van verzoeker bij schrijven d.d. 14 Maart 1952 het voorafgaand verzoekschrift, dat bij artikel 7, § 1, van de wet d.d. 23 December 1946 bedoeld is, tot de Minister van Financiën richtte; dat de Minister van Financiën op 29 April 1952 dit verzoekschrift afwees maar liet opmerken dat een alsdan door de Kamer van Volksvertegenwoordigers gestemd en door de bevoegde commissie van de Senaat aangenomen wetsontwerp, de herziening van het geval van verzoeker zou toelaten wanneer het wettskracht zou hebben verworven; dat de wet van 30 Mei 1949 inderdaad bij de wet van 29 Mei 1952 werd aangevuld; dat bij toepassing van deze wet de directeur der belastingen te Antwerpen bij beslissing d.d. 9 Juli 1952 de gevraagde vrijstellingen toestond;

Overwegende dat de memorie van antwoord, in strijd met het bepaalde bij artikel 2 van het besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948 betreffende het gebruik van de talen in de Raad van State, in de Franse taal is opgesteld; dat zij uit de debatten dient geweerd te worden;

Overwegende dat bij beslissing d.d. 9 Juli 1952 de directeur der belastingen de gevraagde vrijstelling toestond; dat de aanvraag aldus zonder voorwerp wordt,

Geeft het advies :

Dat de aanvraag dient afgewezen.

Dat de betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, ten laste valt van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

15e Kamer. — 15 Mei 1954.

Voorzitter : M. Baers.

Raadsheren : MM. Marechal en Beeckmans de West-Meerbeek.

Advocaat-generaal : Mr Dijkmans.

Advocaten : Mrs Van de Mert, Lens en H. Fayat.

Overspel van de vrouw. — Geen verzoening tussen de echtgenoten. — Bewijs tegenover de medeplichtige aan het overspel.

Overspel van de vrouw; man schenkt haar vergiffenis onder voorwaarde, dat een einde zal worden gemaakt aan de ongeoorloofde geslachtelijke omgang. Desondanks pleegt de vrouw buiten het weten van haar echtgenoot verder overspel met dezelfde medeplichtige.

De omstandigheid dat de echtgenoten een normaal huwelijksleven hebben geleid, kan niet als verzo-

ning worden uitgelegd, daar de echtgenoot geen vergiffenis heeft kunnen schenken ten aanzien van feiten, die hem niet bekend waren.

Bewijs tegenover de medeplichtige aan het overspel niet geleverd door een van de in art. 388, lid 2, W. v. S. beperkend genoemde bewijsmiddelen.

Een herhaaldelijk gepleegd overspel is een voortdurende uitvoering van eenzelfde opzet.

O. M. en B. t/ D. en B.

Overwegende dat uit de gegevens der zaak blijkt dat, nadat de burgerlijke partij kennis had gekregen van de buitenechtelijke betrekkingen, die zijn echtgenote (eerste verdachte) met de tweede verdachte in 1949 en begin 1950 onderhield, hij haar in April 1950 vergiffenis schonk op voorwaarde, dat er een einde zou gemaakt worden aan deze geslachtsomgang;

Overwegende dat eerste verdachte tijdens het onderzoek bekend heeft, dat deze schuldige betrekkingen niettemin zijn blijven voortduren in de jaren 1951 en 1952;

Overwegende dat de burgerlijke partij eerst op 31 Maart 1953 vaststelde, dat deze buitenechtelijke geslachtsomgang van zijn echtgenote nog altijd voortduurde, terwijl hij de mening was toegedaan, dat vanaf April 1950 er een einde aan was gemaakt;

Overwegende dat de omstandigheid, dat de burgerlijke partij tussen April 1950 en 31 Maart 1953 een normaal echtelijk leven met eerste verdachte heeft geleid, geen verzoening kan betekenen, dat hij geen vergiffenis heeft kunnen schenken voor feiten, die hij niet kende;

Overwegende dat niet bewezen is, dat sedert 31 Maart 1953 de burgerlijke partij en eerste verdachte met elkaar verzoend zijn;

Overwegende dat het bewijs van de ten laste van tweede verdachte gelegde feiten niet op wettige wijze geleverd is overeenkomstig artikel 388, lid 2, van het Wetboek van Strafrecht;

Overwegende diensgevolge dat de ten laste gelegde feiten, door de eerste rechter vastgesteld, door het onderzoek voor het Hof gedaan, bewezen zijn gebleven ten laste van eerste verdachte en niet bewezen zijn gebleven ten laste van tweede verdachte;

Overwegende dat de tegen eerste verdachte uitgesproken straf onvoldoende is;

Dat de hierna bepaalde straf als een juiste beteugeling der gepleegde feiten voorkomt;

Overwegende dat de eerste rechter terecht om redenen, bij dewelke het Hof zich aansluit, een enkele straf aan eerste verdachte heeft opgelegd;

Overwegende op burgerlijk gebied, dat de vergoeding, aan de burgerlijke partij bij het vonnis waarvan beroep toegekend ten laste van eerste verdachte, niet overdreven is en door de vrijspraak van tweede verdachte het Hof onbevoegd wordt om over de eis van de burgerlijke partij tegen tweede verdachte uitspraak te doen;

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

2de Kamer. — 1 Februari 1954.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Veroughstraete en Noest

Advocaat-Generaal : Mr. Matthijs.

Advocaten : Mrs. De Vos en Verwilghen.

Eigendom. — Vordering tot afscheiding van erven en eigendomsvordering (revindicatie). — Ondanks de afpaling kunnen de belanghebbenden naderhand en afzonderlijk hun eigendomsrechten vóór de Rechtbank doen gelden.

Een eigendomsvordering (revindicatie) kan overeenkomstig artikel 3 van de Wet van 16 December 1851 ten Hypotheekkantore ook nog rechtsgeldig worden ingeschreven nadat het geding in hoger beroep voor het Hof is aanhangig gemaakt.

De in artikel 646 B.W. bedoelde vordering tot afscheiding van naburige eigendommen heeft niets gemeens met de eigendomsvordering; de vordering tot afscheiding heeft enkel tot voorwerp het bepalen der grenzen van ieders eigendom door uiterlijk waarneembare tekenen; de eigendomsvordering strekt tot teruggave van een bepaald goed, zodat een vonnis van afscheiding op zichzelf geen eigendom-toekennende werking kan hebben.

Zo weliswaar de naburige eigenaren tijdens een geding tot afscheiding een deel van de goederen vóór de Vrederechter mogen opvorderen, sluit de aldus aan deze laatste bij uitzondering toegekende bevoegdheid geenszins in, dat dergelijke aanspraak noodzakelijk terzelfdertijd als het geding tot afscheiding vóór hem moet worden geldend gemaakt : het staat de belanghebbenden volkomen vrij niettegenstaande de afpaling hun eigendomsrechten naderhand en afzonderlijk vóór de Rechtbank van Eerste Aanleg te doen gelden.

Verhofstadt t/ Ringoot.

Overwegende dat het bestreden vonnis definitief was, in zoverre daarbij de wedereis van de appellanten, strekkende tot revindicatie van een stuk grond, groot 28,42 m2, onontvankelijk verklaard werd, en mitsdien alleszins vatbaar is voor hoger beroep;

Overwegende dat die wedereis eerst nadat het geding vóór het Hof aanhangig was gemaakt ten Kantore van Hypotheken ingeschreven werd overeenkomstig art. 3 der Wet van 16 December 1851; dat dergelijke regularisatie zelfs in tweede aanleg rechtsgeldig kan geschieden, zodat het Hof thans van die vordering kennis mag nemen (Cass. 21-3-1929; Pas. 1929-I-140);

Overwegende dat, waar de beslissing van de hoofdvordering er volkomen van afhangt, het prejudicieel geschil, dat door de appellanten betreffende de eigendom van voornoemd perceel opgeworpen werd, eerst en vooral dient te worden opgelost;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte beslist heeft, dat ingevolge het vonnis van de Vrederechter te Dendermonde, d.d. 9 Februari 1951, dat hieromtrent op 8 Juni 1951 door de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde bevestigd werd en de afpaling er van bevolen werd, de appellanten niet meer vermochten bij een latere procedure de eigendom op te vorderen van een perceel, dat aan de overzijde van de grenslijn gelegen is, om reden dat zij de gelegenheid gehad hebben die betwisting tijdens evengemeld proces aan het oordeel van de Vrederechter te onderwerpen;

Overwegende immers dat de in artikel 646 B.W. bedoelde vordering tot afpaling niets gemeen heeft met die tot revindicatie, welke geheel andere doeleinden beoogt; dat de ene enkel tot voorwerp heeft de grensbepaling tussen twee erven en de veropenbaring er van door het plaatsen van palen, terwijl de andere de teruggave bedoelt van een bepaald en vereenzelvigd goed, zodat een vonnis van afpaling op zichzelf geen eigendomtoekkennende werking hebben kan (De Page, V, n° 964 en 965; Planiol et Ripert, III, n° 432);

Overwegende dat, zo weliswaar de aan elkaar grenzende eigenaars tijdens een geding tot afpaling, een deel van bewuste goederen vóór de Vrederechter mogen opvorderen, de aldus aan deze laatste uitzonderlijk verleende bevoegdheid geenszins insluit dat dergelijke aanspraak noodzakelijk terzelfdertijd als het geding tot afpaling, vóór hem moet worden geldend gemaakt; dat het aan de belanghebbenden volkomen vrijstaat, spijt de afpaling, hun eigendomsrechten naderhand en afzonderlijk vóór de Rechtbank van eerste aanleg te doen gelden (De Page, V, n° 971);

Overwegende dat het gezag van gewijsde dus ten onrechte door de eerste rechter ingeroepen werd, vermits er geen revindicatie vóór de Vrederechter was geformuleerd en de twee gedingen dus niet dezelfde strekking hadden;

Overwegende dat die procedure bovendien onregelmatig was, omdat er geen voorafgaande opmeting geschied was en het proces-verbaal van afpaling niet door de Vrederechter werd bekrachtigd (De Page, V, n° 969);

Overwegende dat de bedoelde revindicatie des te meer nodig is, daar het deskundig verslag van de heer Andriessens d.d. 20 December 1950, waarop de Vrederechter zijn beslissing deed steunen, blijkbaar op uiterst onnauwkeurige en zorgeloze wijze opgemaakt werd en verscheidene vergissingen bevatte;

Overwegende overigens dat beide eigendommen door de buurtweg n° 101, die op de oostelijke zoom van het goed van appellanten loopt, gescheiden zijn en dat de ligging van die buurtweg officieel in de atlas der buurtwegen aangegeven is, als zijnde uitsluitend op het tegenwoordige perceel n° 334-C gevestigd;

Overwegende dat volgens de bekentenis, door de geïntimeerden zelf in de loop van nog een ander geding afgelegd, de losweg van 1 m. breed, waarvan sprake in de akte van notaris Wambecq te Aalst, d.d. 1 Mei 1944, houdende verkoop door de echtgenoten Heyvaert-Grysolle aan de echtgenoten De Troch-Hebbelynck, rechtsvoorgangers van de appellanten, van de oostelijke helft van het in het geding zijnde perceel, in werkelijkheid een deel van evengenoemde buurtweg uitmaakt, welke weg zich naar talrijke en betrouwbare bescheiden, schuins uitstrekt vanaf het achtergebouw, op het eigendom van de geïntimeerden gelegen, tot aan de straat langs de scheidingslijn van beide erven;

Overwegende bijgevolg dat er van nu af aan sterke en ernstige vermoedens bestaan ten voordele van de stelling van de appellanten; dat nochtans ten einde een volledige overtuiging dienaangaande te verkrijgen, deskundige voorlichting vooraf behoort te worden ingewonnen;

.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPER

19 Mei 1954.

Voorzitter : M. Maton.

Rechters : M.M. Talpe en Vernimmen.

Advocaten : Mrs. Van der Mersch en Vanraes.

Volstreckte bevoegdheid van de Vrederechter. — Voorwaarden voor de toepasselijkheid van art. 3, lid 1 en art. 2, lid 1 van de Wet op de Bevoegdheid. — De volstreckte onbevoegdheid moet door de Rechter ambtshalve worden uitgesproken.

Artikel 3, lid 1, van de Wet op de Bevoegdheid slaat op de uitzetting wegens bezit zonder recht, wanneer het geschil zijn oorsprong vindt in een huurovereenkomst. De Vrederechter is bijgevolg niet bevoegd, wanneer de uitzetting gevorderd wordt tegen een derde, die niet huurder is van de eigenaar.

Krachtens artikel 2, lid 1, van de Wet op de Bevoegdheid is de Vrederechter alleen bevoegd, indien de eiser in de inleidende dagvaarding de waarde van de eis op minder dan 10.000 fr. geschat heeft.

Daar de volstreckte onbevoegdheid van openbare orde is, moet de Rechter ze ambtshalve uitspreken.

Pauwels en Pelgrim t/ Samyn en Pype.

Gezien het vonnis, waartegen beroep, gewezen door de Vrederechter van het eerste kanton Ieper de 15 Februari 1954, geregistreerd en in regelmatige uitgifte overgelegd;

Gezien de overige stukken van het geding;

Overwegende dat het beroep regelmatig is en binnen de door de wet bepaalde termijn is ingesteld;

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering van aanleggers, thans geïntimeerden, er toe strekte te horen zeggen voor recht dat verweerders geen recht of titel hebben om zich te verzetten tegen de inbezitting door de vrije beschikking van verzoekers van het goed, gelegen te Geluveld, Menensteenweg 36 A, verweerders te veroordelen om dit onroerend goed te verlaten, te ontruimen en ter vrije beschikking van eisers te stellen binnen de 24 uur van de betekening van het te wijzen vonnis en, zo verweerders mochten in gebreke blijven hieraan te voldoen de uitzetting van verweerders te bevelen;

Overwegende dat het in geschil zijnde eigendom, gelegen te Geluveld, Menensteenweg, aldaar kadastraal bekend sectie B, nummers 398d, 398e en 398f, groot 24 a. 30 ca., door notaris Vandermeersch te Ieper, op de 12 Januari 1954 verkocht, bij dadelijke uitwinning en bij gebrek aan hoger opbod, uiteindelijk aan geïntimeerden werd toegewezen op 28 Januari 1954;

Overwegende dat de veilconditiën van de verkoop vermelden dat de kopers in alle rechten van eigendom en genot treden vanaf de uiteindelijke toewijzing;

Overwegende dat het proces-verbaal van toewijzing aan verweerders betekend werd op de 3e Februari 1953 met sommatie gemelde eigendom te verlaten, te ontruimen en ter vrije beschikking te stellen van geïntimeerden binnen de 24 uur, sommatie waaraan appellanten geen gevolg hebben gegeven;

Overwegende dat de eerste rechter de oorspronkelijke vordering van geïntimeerden gegrond heeft verklaard met veroordeling van de oorspronkelijke verweerders, thans appellanten, het onroerend goed te ontruimen binnen de twee maanden na de betekening van het gewezen vonnis;

I. Wat betreft de onbevoegdheid van de eerste rechter.

Overwegende dat de eerste rechter onbevoegd was «ratione materiae» om van de oorspronkelijke vordering kennis te nemen;

Overwegende dat artikel 3, lid 1 van de Wet op de Bevoegdheid slaat op «de uitzetting wegens bezit zonder recht», wanneer de betwisting haar oorsprong vindt in een huurovereenkomst tussen huurder en verhuurder;

Dat bijgevolg de Vrederechter niet bevoegd is wanneer de uitzetting gevorderd wordt tegen een derde, met wien de eigenaar niet als verhuurder verbonden is; (Rép. prat. Dr. Belge, Ve Compétence n° 236 en volgende; Beltjens Proc. Civ. I, art. 3, n° 28; Braas Proc. civ. I, n° 284; Gent 188-2-52, R.W. 52-53, kol. 63.)

Overwegende dat, alhoewel de Vrederechter bevoegd is in eerste aanleg kennis te nemen van alle burgerlijke geschillen tot de waarde van 10.000 fr. (artikel 2, lid 1, Wet op de Bevoegdheid, de oorspronkelijke eisers nochtans in hun inleidende dagvaarding nagelaten hebben hun eis te schatten beneden de waarde van 10.000 fr., zodat bij gebreke van schatting de eerste rechter niet bevoegd was (Braas, idem, n° 485; Cass. 5 April 1951, Pas. 51-I-520);

Overwegende dat geïntimeerden te vergeefs aanvoeren dat voor de eerste rechter de onbevoegdheid niet werd opgeworpen;

Overwegende dat immers de Vrederechter van ambtswege zijn bevoegdheid «ratione materiae» moet nagaan, vermits deze van openbare orde is. (Cass., 16 Sept. 1948, Pas. 1948-I-490);

Overwegende dat de eerste rechter derhalve niet bevoegd was «ratione materiae» kennis te nemen van de vordering tot uitdrijving.

II. Wat betreft het recht van evocatie.

Overwegende dat geïntimeerden in hunne besluiten vragen dat bij toepassing van artikel 473 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de rechtbank de zaak tot zich zou trekken;

Overwegende dat artikel 473, lid 3, uitdrukkelijk bepaalt: «De Rechtbank van eerste aanleg, zetelend in hoger beroep, beslist over de grond der zaak, wanneer ze van oordeel is dat het geschil tot hare bevoegdheid behoorde» (Rép. prat. dr. B., Ve Proc. civ. n° 433 en 471 volg.; Van Bouwel, Burgerlijk procesrecht IV, n°s 699 en volgende);

Overwegende dat de Rechtbank — rechtsprekend in hoger beroep — het vonnis a quo te niet doende wegens onbevoegdheid — de zaak tot zich trekt, aangezien het geschil tot haar eigen bevoegdheid behoort en de voorwaarden voor de evocatie vervuld zijn;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

6e Kamer. — 22 Juni 1954.

Voorzitter: M. Coens.

Pl. Referendaris: M. Dauwe.

Advocaten: Mrs Roland, loco J. Van Doosselaere, P. Van Doosselaere, loco Vrancken, G. Franck, Donnet en Goemans.

Verjaring. — Aanvaring. — Een dagvaarding in kortgeding stuit niet de verjaring.

Een dagvaarding in kortgeding valt niet onder artikel 2244 B.W. en stuit niet de verjaring van de vordering tot vergoeding van de schade, door de

aanvaring veroorzaakt (artikel 270 wet op de Zeevaart).

Verbeeck en cs. t/Van Marcke, Herbosch en cs. en N.V. Sté des Mines et fonderies de Zinc de la Vieille Montagne t/Van Marcke en cs.

Overwegende dat de eis d.d. 16 Juni 1949, ingesteld door N.V. Vieille Montagne krachtens artikel 270 de Zeewet verjaard is, gelet op de op 30 Juli 1946, dus meer dan twee jaar vroeger, ontstane aanvaring, oorzak van aanlegsters vordering;

overwegende dat aanlegster in verband met de stuiting der verjaring aan artikel 2244 B.W. een betekenis toekent, die vernoemd artikel niet heeft;

overwegende dat inderdaad aanlegster uit het oog verliest dat een dagvaarding in kortgeding bij gebrek aan beschikkende wettekst niet gelijkstaat met een dagvaarding ten gronde, een bevel tot betaling of een beslag, die krachtens de artikelen 2244 en 2246 B.W. de enige stuitingsmogelijkheden uitmaken (Beroep Gent 17 Januari 1921 - P.P. 1921, nr 214, bl. 211);

dat een dagvaarding in kortgeding overigens onder voorbehoud van alle rechten ten gronde wordt uitgebracht en slechts tot dringende voorlopige maatregelen strekt, d.i. in casu de schadeopneming door een door de Rechtbank te benoemen deskundige (Beroep Brussel 9 December 1908 P.P. 1909 nrs 880-881, p. 577);

dat de verjaring stipt van toepassing is op iedere door een aanvaring veroorzaakte schade (Ripert, Droit Maritime, 4e édition T. III, n° 2122; Smeesters, Droit Maritime T. III, n° 1288);

dat de eis van N.V. Société des Mines et Fonderies de Zinc de la Vieille Montagne dus niet kan ingewilligd worden;

dat dienvolgens de in dit verband ingestelde eis in vrijwaring zonder voorwerp is.

BIBLIOGRAPHIE

Th. VERSEE. — **Minnelijke schikking.** — Algemene Practische Rechtsverzameling. — Larcier, Brussel, 1954, 95 p.

Gestadig en zeker gaat de Algemene Practische Rechtsverzameling haar gang. Zopas verscheen van de hand van de heer Th. Versée, substituut Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, een verhandeling over de «Minnelijke schikking». Zij is uitgegroeid tot een vertoog van bijna 100 blz. en de lezer is verrast hoeveel wetenswaardige dingen er over dit schijnbaar zo beperkt onderwerp te zeggen zijn.

Laten wij in de eerste plaats opmerken dat de auteur het onderwerp werkelijk volledig heeft uitgeput en dat hij alle mogelijke vraagstukken, die met de minnelijke schikking in het strafrecht verband houden, volledig heeft onderzocht en toegelicht. Gesteld in uitstekend Nederlands, is de verhandeling overvloedig gedocumenteerd en vormt zij een zeer gelukkige aanwinst voor de A. P. R.

Na de omschrijving van het begrip «minnelijke schikking» ontleedt de auteur de wordingsgeschiedenis van deze praktijk en gaat hij haar moeilijk groei na doorheen de verschillende wetsvoorstellen, waarvan zij het voorwerp was. Schrijver lijnt de minnelijke schikking dan verder af tegenover de dading met het bestuur en de bijzondere schikkingen voorzien in zekere speciale

wetten. Daarna volgt de ontleding van het geldende recht. In de eerste plaats het onderzoek naar de misdrijven, die vatbaar zijn voor minnelijke schikking, daarna de voorwaarden van toepasselijkheid ervan, waarbij zich talrijke vraagstukken voordoen, die meestal aan de aandacht van vele juristen ontsnappen. Het opstellen van de lijst der misdrijven, die voor minnelijke schikking kunnen in aanmerking komen doorheen de verschillende wetboeken en speciale wetten, is een benediktijnerwerk geweest.

Betreffende het voorstel tot minnelijke schikking, zijn inhoud, vorm en wijze van overmaking; de vast te stellen termijnen worden talrijke problemen onderzocht en toegelicht met een grondige kennis van rechtspraak en rechtsleer. De schrijver onderzoekt o.a. het probleem of de minnelijke schikking voor gevolg heeft de verjaring der openbare vordering te schorsen, vraag die hij in negatieve zin oplost. Hij komt tot de conclusie dat artikel 38 der wet van 1 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken niet toepasselijk is op de overmaking van het voorstel tot minnelijke schikking, daar deze overmaking niet kan gelijkgesteld worden met een akte van rechtspleging en er bijgevolg in de gevallen voorzien door artikel 38 geen vertaling van de tekst bij het voorstel dient gevoegd te worden.

In het hoofdstuk betreffende het tot stand komen en de gevolgen van de minnelijke schikking toont de schrijver aan dat dergelijke schikking in geen geval met een veroordeling kan gelijkgesteld worden en ook niet kan gelden als een bewijs van de feiten. Niettegenstaande dit wordt ze ingeschreven op het gemeentelijk strafregister en vermeld op het inlichtingsbulletijn. Van de andere kant worden de minnelijke schikkingen niet vermeld op het centraal strafregister. Geen straf zijnde is de minnelijke schikking niet vatbaar voor eerherstel noch voor genade en kan ze ook niet dienen tot grondslag van herhaling.

Interessante vragen stellen zich ook in verband met de sanctie in geval van niet naleving der wet.

De verhandeling wordt besloten door een zeer interessant critisch overzicht van de instelling der minnelijke schikking. Aan de hand van statistische cijfers toont de heer Versée aan hoe noodzakelijk het is de minnelijke schikking op brede schaal toe te passen, vooral in verkeersaangelegenheden, daar anders de gerechtelijke diensten niet bij machte zouden zijn de vloed van overtredingen te berechten.

In dit overzicht stelt de heer Versée ook een onderzoek in naar de juridische kenmerken van de minnelijke schikking en hij toont op voortreffelijke wijze aan dat deze niet als een dading kan beschouwd worden en evenmin als een gewone overeenkomst. Hij komt tot de conclusie dat het O. M. sinds het invoeren van de minnelijke schikking voor bedoelde misdrijven de keuze heeft tussen twee wettelijk voorziene rechtsplegingen, waardoor het een openbare vordering kan uitoefenen: een gewone strafvordering, die beëindigd wordt door een vonnis, of een minnelijke schikking, die beëindigd wordt door het storten van een geldsom. Beiden leiden tot het verval van de publieke vordering door haar volledige uitoefening.

Deze originele mening is stellig voor betwisting vatbaar, daar het verval van de publieke vordering en de uitoefening ervan een tegenstrijdigheid in se uitmaken.

Zijn er bezwaren tegen de toepassing van de minnelijke schikking? Vele zijn opgeworpen geworden, de auteur onderzoekt ze en toont aan dat ze niet gegrond zijn.

Wat de vormen der minnelijke schikking betreft

geeft schrijver ons een overzicht van wat in vreemde landen bestaat.

Een verhandeling volkomen waardig van de zo hoogstaande A. P. R.

R. Victor.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Plechtige openingszitting, 23 October 1954.

De openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent is uitgegroeid tot een zeer hoogstaande plechtigheid, die in alle opzichten uiterst geslaagd mag heten.

Eerst en vooral was er de indrukwekkende aanwezigheid van zovele magistraten en hoogwaardigheidsbekleders. De magistratuur van het Hof van Beroep en van het Parket Generaal, alsook van de Rechtbank van eerste aanleg was niet enkel vertegenwoordigd door haar hofden, doch ook door talrijke Raadsheren, advocaten-generaal en rechters. Minister van State De Schrijver, de Gouverneur der Provincie, de Rector der Universiteit, de burgemeester van Gent, de arrondissementscommissaris en de consul der Nederlanden, de vertegenwoordigers van de Balies van Parijs en 's Gravenhage, talrijke delegaties van zusterconferenties en zeer talrijke advocaten, het vormde alles een uitgelezen gezelschap.

De voorzitter der Conferentie, Mr Georges Debra, opende de vergadering en begroette in voortreffelijke bewoordingen de aanwezigen. Hij verwelkomde de jonge confraters en stelde de spreker, Mr Roger Van Hoecke, voor. De feestredenaar had als onderwerp gekozen: « Het Arbeidsgerecht in de branding ». De volledige tekst van deze spreekbeurt versijnt in het tegenwoordig nummer, zodat wij over de inhoud geen verslag hoeven uit te brengen.

Wij wensen er in elk geval op te wijzen hoe de spreker dit zuiver technisch onderwerp op uiterst boeiende wijze heeft weten te behandelen. Zijn rede, die gekenmerkt is door zakelijkheid en degelijkheid en waarin zeer originele beschouwingen in het midden worden gebracht, werd voorgedragen in een voortreffelijke taal en oogstte een uitbundige bijval.

De heer Stafhouder L. Fredericq sprak daarna het traditionele antwoord uit, waarvan de tekst eveneens in het tegenwoordig nummer wordt gepubliceerd. Hij bracht de spreker een welverdiende hulde voor zijn rede en kwam op voor de specialiteit van het arbeidsrecht, welke hij in dezelfde mate noodzakelijk achtte als deze van het handelsrecht.

Na deze zo geslaagde vergadering werden bloemen neergelegd aan de gedenkplaten voor de gesneuvelde confraters der beide oorlogen.

Daarna had ten huize avn voorzitter Debra een weelderige receptie plaats, tijdens dewelke er tussen magistraten, advocaten en vreemde genodigden nog veel over de prachtig geslaagde openingszitting en de rede van de spreker gediscussieerd werd.

Het traditioneel banket werd opgediend in het heerlijke Baudelosalon van het Bijloke-Museum, waarin onmiddellijk een stemmige atmosfeer aanwezig was. Voortreffelijke spijzen en dranken en merkwaardige tafelspeeches!

Na het banket hadden de aanwezigen de gelegenheid

het zo merkwaardige Bijloke-Museum te bezoeken, onder de kundige leiding van de heer Conservator Noé. De enige schatten welke aldaar tentoongesteld zijn, hadden in de verlichte zalen een feëriek uitzicht en dit prachtig slot van deze mooie dag zal al degenen die de gelegenheid hadden er aan deel te nemen, nog lang in het geheugen blijven.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 September - 30 September 1954)

I. STAATS- en ADMINISTRATIEF RECHT

1. *Buitenlandse handel.* — De wet van 17 Juni 1954 (Stbl. 2 September 1954, 6.114) keurt de internationale suikervereenkomst, aangegaan te Londen op 1 October 1953, goed.

De tekst van deze overeenkomst is volledig in het Staatsblad opgenomen.

2. *Onbevaarbare waterlopen.* — Bij K.B. van 24 Augustus 1954 (Stbl. 3 September 1954, 6.156) wordt het K.B. van 19 Februari 1954, houdende uitvoering van de wet van 15 Maart 1950 betreffende de onbevaarbare waterlopen, gewijzigd.

3. *Kernonderzoek.* — De wet van 6 Juli 1954 (Stbl. 5 September 1954, 6.194) keurt goed:

A. Het bijvoegsel ondertekend op 30 Juni 1953 te Parijs, tot verlenging van het akkoord betreffende de oprichting van een raad van vertegenwoordigers van Europese Staten voor het bestuderen van de ontwerpen van een internationaal laboratorium en het organiseren van andere vormen van samenwerking in zake kernonderzoek;

B. Het verdrag tot oprichting van een Europese organisatie voor kernfysisch onderzoek, de bijlage, het bijgevoegd financieel protocol en de slotakte, ondertekend te Parijs op 1 Juli 1953.

De tekst van deze akkoorden is volledig in het Staatsblad opgenomen.

4. *Personeel der rijksbesturen.* — Het K.B. van 30 Augustus 1954 (Stbl. 6-7 September 1954, 6.242) wijzigd het Regentsbesluit van 29 Maart 1950, houdende de algemene regeling van de vergoedingen en toelagen van alle aard door de schatkist aan het personeel der rijksbesturen uitgekeerd.

5. *Onderwijs.* — *Geneeskundig onderzoek van studenten.* — Het K.B. van 31 Augustus 1954 (Stbl. 6-7 September 1954, 6.246) regelt de uitvoering van de wet van 30 December 1952 waarbij de studenten der rijksuniversiteiten en der met de universiteiten gelijkgestelde rijksinrichtingen voor hoger onderwijs onderworpen worden aan een geneeskundig onderzoek met het oog op het opsporen van besmettelijke ziekten.

6. *Oorlogsschade.* — Bij K.B. van 13 Augustus 1954 (Stbl. 8 September 1954, 6.263) worden de voorrangen in zake oorlogsschade aan private goederen uitgebreid.

7. *Oorlogsschade.* — Bij K.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 8 September 1954, 6.264) wordt in zake oorlogsschade aan boten de integrale vergoedingscoëfficiënt toepasselijk op heel het Rijk voor de periode van 1 Juli 1954 tot 31 December 1954 vastgesteld op 4,5.

8. *Oorlogsschade.* — Bij K.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 8 September 1954, 6.264) wordt, in zake oorlogsschade aan woongebouwen de integrale vergoedingscoëfficiënt voor de periode van 1 Juli 1954 tot 31 December 1954 bepaald op 4,8.

9. *Buitenlandse handel.* — Bij M.B. van 4 September 1954 (Stbl. 10 September 1954, 6.310) wordt, met ingang van 15 December 1954 het Belgisch Bestuur voor Economische Samenwerking opgeheven.

10. *Financiën.* — *Lening door de Nationale Kas voor Beroepskrediet.* — Bij M.B. van 30 Augustus 1954 (Stbl. 10 September 1954, 6.314) wordt de Nationale Kas voor Beroepskrediet gemachtigd een lening uit te geven van 250 miljoen frank.

11. *Oorlogsschade.* — Bij M.B. van 1 September 1954 (Stbl. 11 September 1954, 6.335) worden de modaliteiten bepaald betreffende de uitgifte van een tweede reeks van obligatiën aan toonder door de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade.

12. *Financiën.* — *Lening door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.* — Bij K.B. van 12 September 1954 (Stbl. 15 September 1954, 6.415) wordt de N.M.B.S. gemachtigd een 4¼ % lening ten bedrage van 1.400.000.000 fr. uit te geven.

13. *Verkeerswezen.* — *Voertuigen met eigen beweegkracht.* — Het K.B. van 10 September 1954 (Stbl. 15 September 1954, 6.433) wijzigd het K.B. van 31 December 1953, houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht, niet zijnde rijwielen met hulpmotor.

14. *Oorlogsschade.* — *Erelonen van deskundigen.* — Bij K.B. van 7 September 1954 (Stbl. 16 September 1954, 6.442) worden de erelonen vastgesteld der buiten het bestuur staande deskundigen waarop het beroep doet voor de vaststelling van de oorlogsschade aan private goederen.

15. *Landsverdediging.* — *Geldelijk statuut van de militairen deel uitmakend van het expeditiekorps voor Korea.* — Het K.B. van 9 September 1954 (Stbl. 17 September 1954, 6.479) wijzigd het K.B. van 23 Juni 1952 houdende geldelijk statuut en vergoedingstelsel toepasselijk op de militairen die deel uitmaken van het expeditiekorps voor Korea.

16. *Regie der luchtwegen.* — *Dienstkledij van het personeel.* — Het K.B. van 24 Augustus 1954 (Stbl. 19 September 1954, 6.539) reglementeert het dragen van de dienstkledij door het personeel van de regie der luchtwegen.

17. *Landbouw.* — Het K.B. van 20 September 1954 (Stbl. 22 September 1954, 6.614) wijzigd het K.B. van 25 October 1929 betreffende de insectenetende vogels en de vogelvansgt.

18. *Verdrag tussen België en de U.S.A.* — De wet van 13 Juli 1954 (Stbl. 23 September 1954, 6.646) keurt het akkoord tussen België en de U.S.A. betreffende de « offshore » aankopen en de bijlagen, ondertekend te Brussel op 2 September 1953, goed.

19. *Onderwijs.* — Het K.B. van 17 Augustus 1954 (Stbl. 26 September 1954, 6.812) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast betreffende het examen tot verkrijging van het getuigschrift van bekwaamheid tot

het ambt van inspectrice over de vrouwelijke handwerken in de lagere scholen.

20. *Administratie van het kadaster.* — Het K.B. van 16 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6853) stelt de voorwaarden van benoeming vast tot de graden van contrôleur, directiebureauchef en hoofdlandmeter-expert van de administratie van het kadaster.

21. *Volksgezondheid.* — « *Blindenstok* ». — Bij K.B. van 25 Augustus 1954 (Stbl. 29 September 1954, 6.924) wordt het gebruik van de witte stok, « *blindenstok* » genaamd, aan een voorafgaande machtiging onderworpen.

22. *Nationale Commissie voor het bestuderen van de vraagstukken betreffende de inrichting van de werkrechtshraden.* — Bij K.B. van 30 Augustus 1954 (Stbl. 30 September 1954, 6.949) wordt een einde gesteld aan de opdracht van de nationale commissie voor het bestuderen van de vraagstukken betreffende de inrichting van de werkrechtshraden.

23. *Verkeerswezen.* — *Reflectoren voor voertuigen.* — Bij K.B. van 20 September 1954 (Stbl. 30 September 1954, 6.965) worden de voorwaarden en modaliteiten voor het gebruik van reflectoren voor voertuigen vastgesteld.

24. *Verkeerswezen.* — *Identificatietekens van reflectoren.* — Bij M.B. van 27 September 1954 (Stbl. 30 September 1954, 6.9688) worden de identificatietekens van de reflectoren die tot een goedgekeurd model behoren, vastgesteld.

25. *Sleepvaart.* — *Sleeplonen.* — Bij M.B. van 25 September 1954 (Stbl. 30 September 1954, 6.969) worden de sleeplonen geregeld, toe te passen op elk door bemiddeling van de Belgische Sleepvaartgroepering gesloten sleepcontract.

26. *Dienst voor regeling der binnenvaart.* — *Vrachtprijzen.* — Het M.B. van 25 September 1954 (Stbl. 30 September 1954, 6.969) regelt de vrachtprijzen toe te passen op ieder door bemiddeling van de dienst voor regeling der binnenvaart gesloten bevrachtingscontract.

27. *Goedkope woningen en kleine landeigendommen.* — Het K.B. van 25 September 1954, 6.975) wijziget het Regentsbesluit van 12 Augustus 1948, houdende vaststelling van de voorwaarden voor het verlenen van premieën om niet voor de aanbouw, door privaat initiatief, van goedkope woningen en kleine landeigendommen.

II. RECHTERLIJKE ORGANISATIE

28. *Indeling van de vrederechtskantons.* — Bij K.B. van 3 September 1954 (Stbl. 19 September 1954, 6.537) wordt de bevolking van elk rechterlijk arrondissement en van elk vrederechtskanton en de indeling der kantons in vier klassen, bepaald volgens de bevolking op 31 December 1953.

29. *Hof van Verbreking.* — Krachtens K.B. van 9 September 1954 (Stbl. 22 September 1954, 6.629) treedt het bepaalde in artikel 4 van de wet van 25 Februari 1954 betreffende de inrichting van het Hof van Verbreking in werking op 18 October 1954.

III. ARBEIDSRECHT en MAATSCHAPPELIJK HULPBETOON

30. *Arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.* — *Betalingsmodaliteiten der bijdragen van maatschappelijke Zekerheid.* — Het K.B. van 15 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6.844) regelt de betalingsmodaliteiten der bijdragen van maatschappelijke zekerheid, verschuldigd door de door arbeidsongevallen getroffen, begunstigd bij de wetgeving betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.

31. *Arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.* — *Verdeling van de opbrengst der bijdragen van maatschappelijke zekerheid.* — Het K.B. van 21 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6.847) regelt de verdeling van de opbrengst der bijdragen van maatschappelijke zekerheid verschuldigd door de door arbeidsongevallen getroffen, begunstigd bij de wetgeving betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.

IV. ECONOMISCH RECHT

32. *Reglementering der prijzen van de rijst.* — Het M.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 5 September 1954, 6.232) reglementeert de prijzen van de rijst.

33. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 September 1954 (Stbl. 9 September 1954, 6.288) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

34. *Landbouw.* — *Handel in zaaigraan.* — Het K.B. van 9 September 1954 (Stbl. 19 September 1954, 6.535) wijziget het Regentsbesluit van 30 Juni 1948 tot aanvulling van de reglementering betreffende de handel in zaaigraan en peulvruchtenzaad der landbouwvariëteiten.

35. *Landbouw.* — Het K.B. van 14 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6.849) wijziget het K.B. van 12 Januari 1952 betreffende de toelagen voor de verbetering der geiten- en schapenrassen.

36. *Landbouw.* — Het K.B. van 20 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6.850) wijziget het K.B. van 17 December 1953 betreffende de bewaring van en de handel in eieren.

37. *Landbouw.* — Het K.B. van 20 September 1954 (Stbl. 27-28 September 1954, 6.886) wijziget het K.B. van 31 Maart 1954 betreffende de handel in koemelk.

V. FISCAAL RECHT

38. *Registratie en domeinen.* — *Terugbetaling der waarde van fiscale zegels.* — Bij K.B. van 27 Augustus 1954 (Stbl. 3 September 1954, 6.158) wordt de terugbetaling der waarde van de fiscale zegels, waarvan het terugtreken bij K.B. van 26 September 1953 werd bevolen, ingericht.

39. *Overdrachtstaxe bij de invoer.* — Het K.B. van 16 September 1954 (Stbl. 22 September 1954, 6.626) wijziget het K.B. van 11 Maart 1953 houdende verhoging der overdrachtstaxe bij de invoer.

40. *Samengeordende wetten betreffende de inkomstenbelastingen.* — *Herzieningscommissies.* — Het K.B. van 16 September 1954 (Stbl. 25 September 1954, 6777) regelt de oprichting en de werking van de herzieningscommissies ingesteld bij artikel 61, § 8 van de samengeordende wetten betreffende de inkomstenbelastingen.

Drie herzieningscommissies worden opgericht, waarvan de zetel gevestigd is resp. te Brussel te Gent en te Luik.

De leden van deze commissies worden benoemd voor een termijn van 3 jaar.

De commissie doet op de stukken, die haar worden overgelegd, uitspraak. Zij brengt haar advies uit bij meerderheid van stemmen.

41. *Fiscaal regime van alcohol.* — Het M.B. van 20 September 1954 (Stbl. 26 September 1954, 6804) wijzigd het M.B. van 6 December 1934 betreffende het fiscaal regime van alcohol en geestrijke dranken.

42. *Invoerrechten.* — Bij K.B. van 15 September 1954 (Stbl. 29 September 1954, 6915) wordt het tarief van invoerrechten behorende bij de Belgisch-Luxemburgs-Nederlandse douaneovereenkomst met ingang van 1 October 1954 gewijzigd, overeenkomstig een bij dit besluit gevoegde tabel.

H. Boonen

slot). — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1953 (IV).

Journal des Tribunaux, n° 4037, 24 octobre 1954 :

H. Bekaert : Circonstances aggravantes de l'imprudence. — M. Tienrien : Du droit de préférence de l'avocat pour le paiement de ses honoraires au pénal. — *Jurisprudence.*

Jurisprudence du Port d'Anvers, 7ième et 8ième livr. 1954 :

Affrètement maritime. — Assurance. — Commissionnaire-expéditeur. — Compétence. — Droit Colonial. — Procédure. — Sociétés commerciales. — Vente. — Vente coût et fret. — Bibliographie.

Revue Critique de Jurisprudence Belge, 3ième trim. 1954 :

Jurisprudence.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif, la Belgique, 10ième livr. 1954 :

F. Dumon : La protection de l'état contre la subversion.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 34e cahier, 23 octobre 1954 :

Maurice Patin : Le délit de démarchage par intermédiaires offrant leurs services rémunérés pour le règlement d'indemnités d'accidents. — A.-L. P. : Les conditions de l'amnistie des infractions punies d'une peine d'amende. — Francis Sauvage : L'exercice, par l'expéditeur assuré et indemnisé, de l'action en responsabilité contre le transporteur. — J. V. : Le calcul des émoluments de l'avoué, en cas d'action en dommages-intérêts après accident.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie, XLI/1, 1954 :

Johannes Thyssen : Staat und Recht in der Existenzphilosophie. — Rudolf Stanka : Vom Ursprung rechtlicher Erkenntnis. — Josef Kunkenstein : Malkizedek in der Staatslehre.

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen fiscaal Tijdschrift, n° 2, October 1954 :

J. Lindemans : De V. Z. W. en de Bedrijfsbelasting.

Nederlands Juristenblad, afl. 36, 23 October 1954 :

Prof. Mr B. H. D. Hermesdorf : Een merkwaardige voorloper van artikel 11 Wet A. B. — Mr H. Schadee : De inhoud van de verplichting tot vervoer over zee (II, slot). — Mr J. W. F. X. De Rijk : Een echtscheidingsgrond in Mattheus 19, 9 ?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4370, 23 October 1954 :

Mr P. W. van der Ploeg : De privatieve clause (II,

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"